

RAKENTAJA

AKL Posti Oy

Perjantai 12.7.2019 **7**

7 Pienituloinen kevytyrittäjä ei ole työtaturma-
vakuutettu.

12 Rakennuspurkaja
ei turhia tunteile.
Talot matalaksi vain.

14 Rakennustyötä koskeva
tutkimus väheni
Työterveyslaitoksella.

Joko työttömän elämä helpottuu?

Työttömyyttä kannattaisi torjua jo töissä ollessa.

Teksti: Jukka Nissinen Kuva: Kimmo Brandt

Työttömien Keskusjärjestön toimistolla Helsingin Länsi-Pasilassa on tällä hetkellä varovaisen optimistiset odotukset tuoreen **Antti Rinteen** (sd.) hallituksen työvoimapolitiittisen ohjelman ansiosta.

– Jos vertaa edellisen hallituksen ohjelmaan, missä oli pääasiassa leikkauslistaa, nykyinen on parempi ja valoisampi, toiminnanjohtaja **Jukka Haapakoski** sanoo.

Vaikka hallitusohjelmassa ei ole suoria lupauksia lisämäärärahoista työttömyyden hoitoon ja ehkäisyyn, ohjelman kirjaukset ovat Haapakosken mielestä oikeasuuntaisia. Esimerkiksi työllisyyspalveluihin luvataan lisää työntekijöitä. Osatyökykyisten, vaikeasti työllistyvien ja maahanmuuttajien osallistumista työmarkkinoille helpotetaan.

Hallitusohjelman työttömyysturvaa käsittelevässä kohdassa maininta aktiivimallin leikkureista ja velvoitteista sai Haapakosken puhelimen heti soimaan.

– Se suututti heti jäseniä, sillä se on kirjoitettu hyvin kryptisesti. Poistetaanko se vasta sitten, kun työllisyysvaikutukseltaan vastaavista toimenpiteistä on päätetty? Kuka ne selvittää?

Haapakosken mielestä työllisyysvaikutuksia on mahdollon löytää käytettävissä olevilla luotettavilla tutkimusmenetelmillä. Ainoa varmasti mitattava asia on se, että työttömien valmennusta tarjonneiden yritysten liikevoitto oli pompannut tänä vuonna moninkertaiseksi.

Työttömän palvelut ovat hajallaan

Työkyvyn ylläpito ja osaamisen pitäminen ajan tasalla on nykyisen työvoimapolitiittisen järjestelmän puitteissa osoittautunut hankalaksi. Yksi tilannetta hankaloittava tekijä on se, että työttömän asioita hoidetaan monessa paikassa yhtä aikaa.

Työttömien ja opiskelijoiden ohjaukseen kannattaisi panostaa, sillä se toisi monella tapaa joustavuutta työmarkkinoiden toimintaan. Haapakoski on opiskellut myös Yorkin yliopistossa Britanniassa, jossa oppilaan ohjaus oli aivan toisella tasolla kotimaiseen opinto-ohjaukseen verrattuna.

– Oppilaan rinnalla kuljetaan aivan toisella tavalla. Britanniassa neuvotaan opiskelijaa erilaisissa hakutilanteissa. Vapaan opiskelun haittapuolena on usein se, että opiskelu on tehotonta.

Työttömän ohjaus voi olla vielä heikompaa ja se vaihtelee huomattavasti TE-toimistojen välillä. Yhtä virkailijaa kohden voi olla jopa 1 000 asiakasta.

Työttömien koulutuspalvelut puolestaan ostetaan yrityksiltä ja oppilaitoksilta.

– TE-toimistot kilpailuttavat palveluita. Kuinka hyvin koulutusta osataan tilata ja löytyykö oikeanlaisia tarjontaa? Varsinkin yritysten kanssa yhdessä suunnitellut kurssit voivat olla laadukkaita. Yleiskurssit, joille narrataan porukkaa, voivat olla hyvin heikkoja.

Osa työttömistä jää työnhaku- ja kansalaistaitojen opettelukurssien kierteseen, koska TE-toimistojen on myös täytettävä omat työttömyyskortistokiintiönsä. Haapakosken mukaan pysyvämpi palkkatuki saattaisi auttaa kurssitusta paremmin työttömyyden torjumisessa. Myöskin työkyvyttömyyseläkepolulle johtava työkyky selvitys voi olla ratkaisu joillekin työttömille.

Poliitikoilla ei ole kuvaa siitä, millaisia työttömien laadukkaat palvelut ovat. Viime vuosikymmeninä julkisen vallan roolia on haluttu pienentää ja esimerkiksi työttömien koulutus on ulkoistettu lähes kokonaan.

– Onko se, että TE-toimisto hankkii kaikki palvelut ulkopuolelta, paras mahdollinen malli? Julkinen työllisyyspalvelu on tärkeä, vaikka sen lisäksi olisi yksityistä koulutusta ja työnvälitystä. Julkinen toimija kerää kaikki tahot yhteen.

Pirkanmaan määräraikainen työllisyyskokeilu on Haapakosken mukaan hyvä esimerkki toimivasta työllistämistä. Kokeilussa mukana olleet kunnat ottivat vastuulleen 22 000 pitkäaikaistyöttöä. Kuntien ympärille luotiin yhteistyöverkosto, jossa oli mukana TE-toimistojen lisäksi yrityksiä ja yhdistyksiä. Kokeilu loppui vuodenvaihteessa hyvistä kokemuksista huolimatta.

Työttömille uraohjausta

Haapakosken työttömyydenhoidon ideaalimalli on hyvin yksinkertainen. Se lähtisi liikkeelle jo ennen varsinaista työttömyysjaksoa. TE-keskuksen palvelut olisivat käytössä jo työsuhteen kestäessä.

– Silloin voitaisiin keskustella siitä, mitä palveluja tarvitaan. Se voisi olla jopa kuntoutusta.

Työttömyysjakson alkaminen on monelle työttömälle shokki, johon auttaa parhaiten lyhyt loma. Sen jälkeen tarjolla olisi uraohjausta hyvän sparraajan kanssa. Alkuun uraohjaustapaamisia olisi tiheään, enintään pari tuntia kerrallaan.

– Uraohjaajalla pitäisi olla verkostot kunnossa. Sparraaja tietäisi, missä on työtä tarjolla ja mihin kannattaa ottaa yhteyttä.

Sparraaja pystyisi myös tarvittaessa hankkimaan

työttömälle lisäkoulutusta, jos uusi työpaikka sitä vaatisi.

– Ei nykyisissäkään palveluissa ole mitään vikaa, mutta hyvin usein tarjotaan samoja ratkaisuja, vaikka pitäisi tehdä jotain uutta ja eteenpäin vievää.

Jokaisen työttömän tilanne on sen verran erilainen, että se vaatii tarkempaa paneutumista.

– Tarvittavan palvelun saaminen ei saisi olla kiinni siitä oletko töissä, työttömänä vai työkyvyttömänä. Hyvä palvelu syntyy asioita yhdistelemällä.

Poliitikkojen olisi hyvä käydä tutustumassa tanskalaiseen työllisyysturvaan, joka tarjoaa hyvät palvelut ja reilun työttömyyspäivärahan lyhyen työttömyyden ajalle.

STEA halusi toiminnanjohtajan

Haapakoski valittiin Työttömien Keskusjärjestön toiminnanjohtajaksi 3 vuotta sitten. Sitä ennen hän oli 2 vuotta keskusjärjestön hallituksen puheenjohtajana.

– Muutos johtui rahoittajamme eli Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n vaatimuksista toiminnanjohtajavetoiseen malliin.

Työttömien yhdistykset ovat monessa mukana. Laajan EU:n ruoka-avun jakopisteverkoston lisäksi yhdistyksillä on muun muassa ruokaloita, työpajoja ja kierrätyskeskuksia, jotka työllistävät työttömiä. ■

Työttömien Keskusjärjestö

- Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö – TVY ry perustettiin vuonna 1991 ajamaan ja valvomaan työttömien etuja sekä edesauttamaan työttömien työllistymistä.
- TVY muutti nimensä Työttömien Keskusjärjestö ry:ksi vuonna 2017.
- On työttömien ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien edunvalvontajärjestö.
- Yli 80 jäsenyhdistystä eri puolilla maata, jäseniä runsaat 5 000.
- Kohderyhmänä erityisesti pitkäaikaistyöttömät.
- Järjestö on mukana Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisessa verkostossa EAPN-Fin:ssä. EAPN on Euroopan köyhyyden vastainen verkosto, jossa on edustajia 18 EU:n jäsenvaltiosta.
- Työttömien Keskusjärjestö on yksi suurimmista EU:n ruoka-avun jakajista Suomessa.

”Aktiivimallin työllisyysvaikutuksia on mahdoton löytää käytettävissä olevilla luotettavilla tutkimusmenetelmillä.”

Pienituloinen tapaturman uhri olkoon omillaan

TASAN eivät totisesti onnen lahjat käy, mikäli vertailaan työtaturmavakuutuksia. Lehden sivulla 7 kerrotaan siitä, että alle 8 000 euroa vuodessa tienaat kevytyrittäjät eivät saa oikein minkäänlaista taturmavakuutusta ja sivulla 10 yrityksestä, joka on vakuuttanut työntekijänsä kaiken mahdollisen kivun ja säryn varalta.

Kevytyrittäjyys lisääntyy monella alalla. Rakennusalalla kevytyrittäjiä alkaa olla jo paljon. On selviä yrityksiä, jotka eivät palkkaa omaa työvoimaa, vaan työmaalla on useita yksittäisiä kevytyrittäjiä. Tällöin on mahdollista maksaa alle tesien mukaista korvausta ja kiertää muutenkin

työnantajan ikäviä sosiaalimaksuja.

Rakennusala on työtaturmatilastojen mukaan yksi vaarallisimmista aloista Suomessa. Kotiin voi tulla jopa ruumissäkiä. Onneksi Suomessa työntekijänsä työtaturmien varalta. Vakuutuksen kattavuus on laaja, ja siihen kuuluu niin kuntoutusta, uudeleenkoulutusta kuin haittakorvauksiakin.

Kevytyrittäjä ei ole työntekijä, joten häntä tämä ei koske.

Toisenlaisessa esimerkkirytyksessä työntekijät ovat keskeisessä asemassa yrityksen strategiassa ja heitä arvostetaan ammattilaisina. On nähty, että

sitoutuneet, kovan luokan ammattilaiset tekevät myös asiakkaasta tyytyväisen. Silloin on hyvä, että Timon tai Annen polvileikkausta ei tarvitse odottaa julkisella puolella puolta vuotta, vaan tekijä pääsee nopeasti leikkaukseen yksityiselle puolelle.

Tästä hyötyvät sekä työntekijä että työnantaja. Työntekijä pääsee nopeasti kivuista ja säryistä, eikä hänen tulotonsa laske. Työnantajalle jokaisen sairaspäivän kustannukset ovat pois viivan alta. Mitä nopeammin ihminen on aidosti työkykyinen, sitä pienemmiksi nämä kustannukset jäävät. Eikä se palta näytä rekrytinnissakaan silloin, kun ammattilaisista on pulaa. ■

Klara dig själv, olycksdrabbade låginkomsttagare

OJÄMNT falla ödets lotter verkligen, om man jämför försäkringarna för arbetsolycksfall. På sidan 7 i detta nummer berättar vi (på finska) om hur lättföretagare som förtjänar under 8 000 euro om året inte riktigt får någon som helst olycksfallsförsäkring och på sidan 10 om ett företag, som har försäkrat sina arbetstagare för all möjlig sveda och värk.

Det blir allt vanligare att bli lättföretagare inom många branscher. Det finns redan mycket lättföretagare inom byggbranschen. Det finns företag som inte anställer egen arbetskraft, utan det finns flera enskilda lättföretagare på bygget. Då är det möjligt att betala ersättning under kollektivavtalsnivå och

också på annat sätt kringgå arbetsgivarna trista socialavgifter.

Statistiken över arbetsolycksfall visar att byggbranschen är en av de farligaste i Finland. Man kan rentav få åka hem i en licksäck. Till all lycka finns det lagstiftning om att arbetsgivarna i Finland måste försäkra sina anställda mot arbetsolycksfall. Försäkringen är täckande och omfattar rehabilitering, omskolning liksom även menersättningar.

En lättföretagare är inte arbetstagare, så det här gäller inte hen.

I exempelföretag av annat slag har arbetstagarna en central roll i företagets strategi och deras yrkes-

skicklighet uppskattas. Man har insett att lojala högklassiga proffs också gör kunderna nöjda. Då är det bra att Timo eller Anne inte behöver vänta på en knöperation i ett halvår på den offentliga sidan, utan snabbt blir opererade på den privata.

Både arbetstagaren och arbetsgivaren har nytta av detta. Arbetstagarna slipper snabbt värken och hen behöver inte sänka sin inkomstnivå. För arbetsgivaren innebär det att kostnaderna för många sjukdagar försvinner. Ju snabbare en mänska verkligen återfår sin arbetsförmåga, desto lägre blir kostnaderna. Och inte ser det illa ut vid rekryteringen heller, när det råder brist på yrkesfolk. ■

Puheenjohtajalta

Kaikki rakentajat terveystarkastusten piiriin

VARSINAISUOMALAINEN terveystieteiden maisteri **Niina Alho** kirjoitti blogissaan maaliskuussa, että suomalaisen miehen elinikä on Pohjoismaiden lyhin. ”Hän kuolee todennäköisesti kuusi vuotta naisesta aikaisemmin. Työntekijänä ahkerasti työskennellyt suomalainen mies kuolee taas kuusi vuotta aikaisemmin kuin miespuolinen pomonsa. Duunarilta jäävät ansaitut eläkevuodet vähäisiksi samalla, kun monta vuotta aikaisemmin eläkkeelle jäänyt johtaja nauttii terveistä eläkevuosista paljon kauemmin.”

Kirjoittajan tiedot perustuvat tutkimuksiin. Hän jatkaa: ”Terveystieteen tasa-arvon saavuttaminen edellyttää terveyttä edistävien toimenpiteiden tehostamista ja hoitoon pääsyn turvaamista.”

Suuri joukko rakentajista, miehistä ja naisista, ei käytännössä ole siinä piirissä, jossa terveyttä edistetään ja hoitoon pääsee. Näin vain on, huolimatta siitä, että alalla on myös työntekijöidensä terveydestä huolta kantavia yrityksiä ja työterveyshuolto on työntekijän lakisääteinen oikeus. Alallamme on, syystä tai toisesta, työntekijöitä, jotka eivät ole

olleet terveystarkastuksessa moneen vuoteen. Eivät välttämättä koskaan.

Suppeassakin terveystarkastuksessa selviää usein, mitä terveyttä ylläpitäviä ja palauttavia hoitoja tarvitaan. Verenkuva paljastaa, mahdollisesti hyvissä ajoin, ihmisen kehityksessä olevat terveyden riskitekijät. Niinpä oikeat ohjeet ovat saatavilla ja hoitoon pääsy on järjestettävissä, mikäli sitä tarvitaan. Niin ikään suun terveydestä huolehtiminen estää monen kuolemantaudin kehittymisen. Kun tiedetään mitä hoitoa on saatava, ollaan jo lähempänä terveyttä.

Rakennusliitto päätti toukokuun liittokokouksessa perustaa Rakentajien vakuutuskassan, joka järjestää jäsenilleen terveystarkastuksia. Liittokokous lahjoitti kassalle 500 000 euroa. Tällä pääomalla päästään alkuun. Kassan hallinto on kevyt, koska kaikki rahat käytetään rakentajien terveyden edistämiseen.

Työlliset ja työttömät jäsenet voivat liittyä kassaan halutessaan. Jäsenyys on tietenkin vapaaehtoista. Kassan jäsenmaksu on 150 euroa vuodessa.

Kassa aloittaa toimintansa ensi vuoden alussa. Tarjoitus on tarjota elintärkeää palvelua jäsenille, jotka työskentelevät yhä moninaisimmissa yrityksissä ja työsuhteissa ja joiden kynnys terveystarkastukseen on korkea.

Levittäkää sanaa. Liitossa vakuutuskassa-asian paras asiantuntija on sosiaalisihteri **Tiina Nurmi-Kokko**.

Hyvää kesän jatkoa! ■

Matti Harjuniemi
puheenjohtaja

KUUKAUDEN KUVA Paikka: Helsinki
Aika: Heinäkuu 2019
Kuvaaja: Johanna Hellsten

Mitä: Kypärien päivähoitopaikka Pasilan Triplassa. Pasilan jättimäisen työmaan, Triplan rakentajat säilövät kypäränsä Opastinsillan viereen söpöihin riveihin mennessään lounaalle. Miten omansa erottaa joukosta?

RAKENTAJA

Julkaisija
Rakennusliitto ry

Päätoimittaja
Johanna Hellsten

Toimitussihteeri
Jukka Nissinen

Viestintäpäällikkö
Janne Mäkinen

Taitto
Aste Helsinki Oy

Toimituksen sihteeri
Soile Ahremaa-Luttinen

Toimituksen osoite
Siltasaarenkatu 4, Helsinki
Postiosoite: PL 307, 00530 Helsinki
Puhelin, vaihde 020 774 003
Toimituksen s-postiosoitteet:
etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi
Osoitteenmuutokset:
asiakirjat@rakennusliitto.fi

Kaupalliset ilmoitukset
Tietotalli Oy/Jyväskylä
Heidi Andersson
Puhelin: 050 528 7770
Sähköposti: heidi.andersson@tietotalli.fi
Aineistojen toimitusosoite:
heidi.andersson@tietotalli.fi

Tilaushinta
12 kk 30 €

Painopaikka
Sanomapaino, Sanomala Oy
Helsinki 2019

ISSN 0355-8614

Seuraava numero ilmestyy 16.8.2019

Tähän numeroon tarkoitettun materiaalin on oltava toimituksessa kirjallisena viimeistään perjantaina 2.8.2019.

2019

Numero	Aineistopv.	Ilmestyy
8	2.8.	16.8.
9	30.8.	13.9.
10	27.9.	11.10.
11	1.11.	15.11.
12	29.11.	13.12.

Lehden ilmestymispäivä on perjantai. Osastoilmoitusten osalta aineiston viimeinen toimituspäivä on kaksi viikkoa ennen lehden ilmestymistä.

Toimitusosoite:
Rakentaja-lehti
PL 307, 00531 Helsinki
ilmoitukset@rakennusliitto.fi

Ilmoituksia ei oteta puhelimitse vastaan!

Kannen kuva: Jukka Nissinen

Uutiset

Rakennusteollisuus RT:n asuntotuotantokysely: Sijoittajakysyntä tukee hidastuvaa asuntotuotantoa

RAKENNUSLIIKKEIDEN suunnitelmat asuntotuotannon aloitusmääristä ovat kasvaneet kevääseen verrattuna. Kasvu johtuu sijoittajakysynnän vahvistumisesta. Rakennusteollisuus RT:n tuore asuntotuotantokysely osoittaa, että asuntorakentaminen on jäähtymässä muttei hyytymässä.

Suunniteltujen asunaloitusten määrä kasvoi kesäkuun kyselyssä 1 000 asunnolla verraten edelliseen, maaliskuussa tehtyyn kyselyyn. Syynä on sijoittajakysyntä, joka näyttää kyselyn perusteella selvästi ennakoitua vahvemmalta ja korkealta myös aiempien vuosien toteutumaan nähden.

Rakennusteollisuus RT:n jäsenyritykset ennakoivat aloittavansa kuluvaan vuonna kaikkiaan noin 15 600 asunnon rakentamisen Näistä 8 900 on omaa perustajaurakointia eli yksityisille henkilöille suunnattuja omistusasuntoja ja 6 700 on sijoittajille eli käytännössä vuokratyöntekijöille suunnattuja asuntoja.

– Asuntotuotanto vähenee viime vuosien huippulukemista. Rakennusliikkeiden ennakoima tuotantomäärä tukee käsitystä siitä, että hidastuminen on maltillista ja suuntaa kohti normaalia tasoa, Rakennusteollisuus RT:n pääekonomisti **Jouni Vihmo** toteaa.

– Suuret vuokra-asuntoihin panostavat asuntosijoittajat näyttävät lisäävän investointejaan, kun omistusasuntojen kysyntä vaimenee. Kiinteistöt säilyvät edelleen houkuttelevina sijoituskohteina. Osalla sijoittajista epävarmuutta lisäävät kuitenkin suunnitelmat taloyhtiölainojen ja ulkomaisten rahastojen kiinteistösijoitusten verotuskohteluun kaavailtujen muutokset, Vihmo sanoo.

Asuntomarkkinoiden yleiskuva on tällä hetkellä etupäässä positiivinen. Kesäkuukausien lupamäärillä tulee olemaan ratkaiseva merkitys rakentamisen tasoon. Kuluttajien epäluottamus Suomen talouteen on voimistunut viime aikoina, mutta kuluttajien

luottamus omaan talouteen on hyvällä tasolla. Korkotaso näyttää säilyvän matalana vielä pidemmän aikaa. Työllisyys ja kuluttajien ostovoima kasvavat tänä vuonna.

Epävarmuus kysynnästä ja kannat-

avuudesta nousi kuitenkin eniten rakennusliikkeiden tuotantoa haittaavaksi tekijäksi. Samaan aikaan tuotantoa rajoittavat edelleen tonttipula, tonttikustannukset ja rakentamisen kustannukset. ■

Meiltä myös ammattipätevyys- ja korttikoulutukset!

RAKENNUSALA

LOGISTIIKKA

TEOLLISUUS

HAEMME
TYÖNTEKIJÖITÄ!

WWW.SELEKTA.FI

-Helsinki
-Seinäjoki
-Kuopio
-Tampere

-Vaasa
-Turku
-Jyväskylä

-Lappeenranta
-Rovaniemi
-Oulu

Soita: 020 33 4000

KESÄDUUNARI-INFO

TOUKO-ELOKUU 0800 179 279

WWW.KESADUUNARI.FI

Katja Lehto-Komulaisesta FinUnionsin johtaja

FINUNIONSIN toimiston johtajaksi on valittu oikeustieteen kandidaatti **Katja Lehto-Komulainen**. Hän aloittaa tehtävässään 1. syyskuuta 2019. Lehto-Komulainen siirtyy FinUnionsin johtajaksi eurooppalaisen ammattiyhdistysliikkeen yhteistyöjärjestön ETUC:n apulaispääsihteerin tehtävästä.

Lehto-Komulainen on ehti toimia ETUC:n apulaispääsihteerinä noin 2,5 vuotta. Sitä ennen hän toimi SAK:n kansanvälisten asioiden päällikkönä.

– Odotan innolla syyskuuta ja tätä työtä. Tämä on tärkeää aikaa palkansaajille ja meille suomalaisille, koska heinäkuussa Suomi aloittaa EU-puheenjohtajana ja syksyllä valitaan uusi Euroopan komissio, Lehto-Komulainen sanoo.

Toimiston johtajuus on määrääväkainen. FinUnionsin nykyisen johtajan **Aleksi Kuusiston** toimikausi päättyy elokuun lopussa.

FinUnions on suomalaisten palkansaajakeskusjärjestöjen SAK:n ja STTK:n sekä akavalaisen neuvottelujärjestön Ylemmät Toimihenkilöt

Johanna Hellen

YTN:n yhteinen edustusto Brysselissä.

FinUnions huolehtii suomalaisten palkansaajien edunvalvonnasta Brysselissä sekä välittää Suomeen tietoa EU-päätöksenteosta työelämään liittyvissä asioissa. FinUnions edustaa noin 1,7 miljoonaa suomalaisten ammattiliittojen jäsentä. ■

Yksi ryhmä Suomessa ei ole vakuutettu millään tavalla työtapaturman varalta:

Alle YEL-rajan tienaa kevytyrittäjät ovat käytännössä tyhjän päällä

Johanna Hellsten

RAKENNUSALALLA on lisääntynyt kevytyrittäjänä toimiminen laskutuspalvelun kautta ilman toiminimeä. Kirjoitimme tämän työskentelytavan sudenkuopista työttömyysturvan, liiton avun ja verotuksen osalta Rakentajan numerossa 12/2018. Yksi vakavimmista sudenkuopista liittyy kuitenkin työtapaturmien varalta vakuuttamiseen.

Suomessa kaikki työntekijät on vakuutettu työtapaturman ja ammattitautien varalta. Tämä lakisääteinen vakuutus on laaja, ja se kattaa muun muassa kuntoutuksen. Yrittäjät, jotka ovat YEL-velvollisia, voivat myös ottaa vapaaehtoisen ja lähes yhtä laajan työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen.

Mutta jos vuodessa tienaa kevytyrittäjänä alle 7 799,37 euroa, koko vakuuttamismahdollisuutta ei ole.

Tapaturmavakuutuskeskuksen toimitusjohtaja **Janne Reini**, onko meillä todella työntekijäryhmä, joka jää tapaturmavakuutusjärjestelmän ulkopuolelle?

– Kyllä se on mahdollista. Heillä on toki Kelan tarjoama sosiaaliturva sekä julkinen terveydenhuolto, mutta he jäävät vaille työtapaturma- ja ammattitautikorvauksia. Lakisääteinen vakuuttaminen tapaturmien- ja ammattitautien varalta koskee vain työ- ja virkasuhteisia henkilöitä, Reini toteaa.

Kevytyrittäjät lasketaan yrittäjiksi, vaikka heillä ei olisi Y-tunnusta.

– YEL-velvolliset yrittäjät voivat vakuuttaa vapaaehtoisesti itsensä lähes saman tasoisella vakuutuksella kuin palkansaajat. Lakisääteinen YEL-vakuutus kuitenkin perustuu yli 7 799,37 euron vuosituloihin, eikä vapaaehtoinen vakuuttaminen työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisella vakuutuksella ole mahdollista ilman voimassa olevaa YEL-vakuutusta.

Yksityshenkilö pystyy kyllä ostamaan työtapaturmat kattavan vakuutuksen yksityiseltä vakuutusyhtiöltä. Sen hinta saattaa olla korkea, eikä sen laajuus vastaa lakisääteistä.

– Täysin samanlaista vakuutusta, jolla olisi samanlainen sosiaalinen uskottavuus ei ole, vaikka yksityisetkin vakuutukset voivat olla ihan hyviä.

Reinin mukaan on myönnettävä, että tällaisten vakuuttamattomien työntekijöiden ryhmä on olemassa, ja että heidän asiansa pitäisi hoitaa.

– Pitäisi olla mahdollisuus edes vapaaehtoisella tavalla tuoda nämä ihmiset järjestelmän piiriin. Uudessa hallitusohjelmassa on erilaisia kirjauksia kevytyrittäjien asemasta, eli saa nähdä, mitä sieltä tulee, Reini toteaa.

Laskutusyritysten joukossa on joi-takin isoja toimijoita, kuten Ukko.fi, jotka ovat vakuuttaneet kaikki kaut-taan toimivat työntekijät sekä tapatur-mavakuutuksella että vastuuvakuutuksella. Läheskään kaikki alan toimi-jat eivät tee näin, eivätkä edes mainit-se nettisivuillaan vakuuttamisen tar-peellisuudesta. ■

Kommentti

Rakentaja vailla turvaa

VÄKISINKIN tämä tapaturmavakuuttamisen ongelma nousee esiin myös mietittäessä edellisen hallituksen aivopierua, aktiivimallia. Moni laskutusyritys kertoo nettisivuillaan, kuinka pienellä summalla kuukausittain tarvitsee työskennellä täyttääkseen aktiivisuusehdon. Niin pienellä, että sellaiset tulot eivät riitä läheskään täyttämään YEL-velvollisuutta.

Aktiivimallin täytäntöönpano on varmasti ajanut monia työttömiä kevytyrittäjiksi. Sellaisiakin, jotka ovat tottuneet normaalissa työsuhteessa siihen, ettei työhön liittyviä vakuutuksia edes tarvitse miettiä.

Rakennusala on Suomen vaaralli-

simpia aloja työtapaturmien osalta. Myös kuolemantapauksia sattuu edelleen. Miten on mahdollista, että meillä on ryhmä ihmisiä, joilla ei ole millään tavalla tasa-arvoista turvaa muiden työntekijöiden kanssa?

Nykyiseltä, uudelta hallitukselta voisikin odottaa ensinnäkin koko aktiivimallin purkua, mutta myös todellista paneutumista näihin ”epätyypillisiin työsuhteisiin”, jotka eivät ole työsuhteita lainkaan – eivätkä erityisen epätyypillisiääkään, koska niitä tekee yli 200 000 henkilöä – ja joissa erityisesti vähän tienaa ovat täysin vailla turvaa työtapaturmien varalta. ■

YIT myy Pohjoismaiden päällystys- ja kiviainesliiketoiminnat Peabille

YIT ja Peab ovat allekirjoittaneet sopimuksen YIT:n päällystys- ja kiviainesliiketoimintojen myynnistä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Velaton kauppahinta on 280 miljoonaa euroa. YIT kirjaa kaupasta noin 40 miljoonan euron myyntivoiton, joka tuloutuu kaupan toteuduttua arviolta tammikuussa 2020.

Yritysjärjestely käsittää yhtiön Päällystys-segmentin toiminnot lukuun ottamatta Teiden kunnossapito-liiketoimintaa Suomessa ja päällystysliiketoimintaa Venäjällä. Yritysjärjestelyn myötä Peabille siirtyy maini-

tuissa liiketoiminnoissa työskentelevä henkilöstö. Siirtyviä henkilöitä on yhteensä noin 1 700, joista valtaosa työskentelee Suomessa.

Peab on johtava toimija asfaltin valmistuksessa ja päällystystoiminnassa sekä kiviainesliiketoiminnassa Ruotsissa ja Norjassa. Tällä YIT:n vastaan liiketoiminnan ostolla Peabin toiminta laajenee nyt Ruotsissa, Norjassa, Suomessa ja Tanskassa. Yrityskauppa sisältää noin 200 strategisesti sijoitettunutta kiviaineksen ottopaikkaa jalostuskalustoineen ja 63 asfalttiasemaa Pohjoismaissa. ■

Behöver du rehabilitering?

INDIVIDUELL REHABILITERING ÄR EN UTMÄRKT MÖJLIGHET

Individuell rehabilitering bekostas av FPA och du kan ansöka året runt.

MULTIDISCIPLINÄR INDIVIDUELL REHABILITERING PÅ HÄRMÄ
Du kan ansöka till rehabilitering om din sjukdom nedsätter arbetsförmågan eller orsakar problem i arbetet och i vardagen. Vi fokuserar på sjukdom eller symtom som nedsätter arbets- och funktionsförmågan. Rehabilitering utförs under högst 16 dygn i 2 - 3 perioder. Programmet planeras så att det motsvarar just Ditt rehabiliteringsbehov.

LISÄTIETOJA: Simo Korkea-aho | tfn. 050 467 3404
simo.korkea-aho@harmankuntokeskus.fi

Rakennusliitto
BYGGNADSFÖRBUNDET

HÄRMÄ REHAB

Kuvatx

Puukerrostalon elementit viimeisteltiin teltassa

Puukerrostalo ei erotu naapuritaloista millään lailla.

Suomen korkeimman puukerrostalon työmaalla tehtiin omia työkaluja elementtien työstämiseen.

Jukka Nissinen

Elokuussa joensuulaiset opiskelijat pääsevät muuttamaan uuteen 14-kerroksiseen puukerrostaloon. Joensuun Elli -opiskelijasuntoyhtiön tilaamaan tornitaloon valmistuu 117 asuntoa, joista 91 on yksiöitä ja loput 26 kaksioita. Lighthouse-kerrostalo on arkkitehtitoimisto Arcadian arkkitehti **Samuli Sallisen** suunnittelema.

Opiskelijat saavat komeat näkymät ylimmistä kerroksista, sillä Pielisjoen rantaan, entisen Penttilän sahan alueelle rakennetusta talosta aukeaa

ilmansuunnasta riippuen näkymä Joensuun keskustaan tai Pyhäselälle.

Puukerrostalo on Suomen korkein puurunkoinen asuintalo. Talon kantavat seinät tehtiin viilupuu- eli LVL-elementeistä. Lattiarakenteisiin käytettiin ristiinlaminoituja CLT-elementtejä. Kerrostalon hissikuilut ovat myös puurakenteisia. Pohjakerroksen pommisuoja on tehty rakennusmääräysten mukaisesti betonista.

Kirvesmies **Jaakko Romppanen** on tullut tontille viime vuoden huhtikuussa. Romppasen vastuulla oli ele-

menttien loppuvalmistelut. Elementtihiot tehtiin Stora Enson Varkauden tehtaalla ja ikkuna-aukot Haminaassa.

– Teimme elementtien viimeistelyt työmaalla teltassa. Se oli näppärä systeemi, Romppanen kertoo.

Elementtien kokonaismitoissa oli pientä heittoa, mutta nekin höylättiin millintarkoiksi.

– Puuelementeissä mittatarkkuus on aivan toista luokkaa kuin betonielementeissä. Elementit tulivat toisiinsa kiinni aivan saumattomasti.

Yhden kerroksen tekoon kului 2 työviikkoa. Työmaalla oli 2 kerroksen aihiot yhtä aikaa.

– Elementtien teko oli uutta ja ihmeellistä, sillä meidän piti itse keksiä jopa työkaluja niiden tekemiseen, elementtiporukan nokkamiehenä ollut Romppanen kuvaa lähtötilannetta.

Jokainen kerros toistui huonejaoltaan samanlaisena, joten loppua kohti mennessä porukan osaaminen hioutui erinomaiseksi. Turhat työliikkeet karsiutuivat. Elementtinosot tehtiin vastapainojen avulla, jotta elementit saatiin tasaisen turvallisesti kohdilleen. Myös nostotapa kehitettiin työmaalla.

Kerros suojattiin aina katoksella asennuksen jälkeen. Elementtinosot ja ei tehty sadekelellä lainkaan, mikä esti turhan kosteuden pääsyn rakenteisiin.

Puu piiloon Gyprocilla

Romppaselle Lighthouse on jo toinen puuelementtipohjainen kerrostalorakennustyömaa. Ensimmäinen oli 6-kerroksinen Pihapetäjä-kerrostalo, joka rakennettiin myös Joensuuhun. Romppasen työnantajalle Rakennustoimisto Eero Reijonen Oy:lle onkin kertynyt suomalaisittain harvinaisen paljon kokemusta isoista puuelementtirakennuskohteista. Siitä huolimatta puukerrostalon tekemisessä tulee vielä vastaan yllättäviä tilanteita.

– Rakennesuunnitelmaan piti tehdä matkan varrella muutoksia.

Ulkoapäin puukerrostalo ei eroa millään lailla naapuritaloista.

– Ulkoseinä on lasikuituvahvistettua polymeerikomposiittia, jonka

Vuosipalkkaan 650 euroa lisää

JOENSUUN aluetoimitsija **Matti Leinonen** esitteli Rakennustoimisto Eero Reijonen Oy:n työntekijöille kesäkuun alussa voimaan tulleita tes-korotuksia ruokatunnin ratoksi.

– 30 senttiä tunnille ei summana ole iso. Palkasta kuitenkin kertyy myös 7,7 prosentin työajan lyhennysraha sekä 18,5 prosentin vuosilomarahaa. Vuotuinen palkan korotus on näillä mausteilla lisättyä 650 euroa, Leinonen summasi.

Kesälomarahahan osuus on 14 prosenttiyksikköä ja talvilomarahahan 4,5 prosenttiyksikköä. Ne tulevat maksuun ennen lomaa.

Veroilmoitukset on jo tehty tälle vuodelle, mutta keskustelu ansiotulosta tehtävästä ateriakorvausvähennyksen hankaluuksista täytti taukotuvan puheensorinalla. Ruokatuntiraati ehdotti, että vuotuisen jäsenkalenteriposituksen yhteydessä tulisi paperinen lomake ansiotulosta tehtäviä vähennyksiä varten.

Ateriakorvausilmoituksen voi tehdä myös sähköisesti OmaVero-palvelun kautta.

Tänä keväänä verottaja teki kuvalliset ohjeet erityisalan matkojen ilmoittamiseen OmaVerossa. Ohjeesta löytyvät muun muassa vähennysohjeet päivittäisiin asunon ja työkohteen välisiin matkoihin; työkomennuksen aikana tehtyihin viikonloppumatkoihin sekä työkomennuksen keskeytyessä tehtyihin viikonloppumatkoihin.

– Tein vähennykset netissä, mutta soitin verotoimistoon näykykö summat, sillä itse en nähnyt verkkosivuilla mitään vähennyksiä, kirvesmies **Asko Harinen** kertoi.

Työporukan mielestä parannettavaa oli myös tilinauhojen luettavuudessa.

Toimitsija **Matti Leinonen** (vas.) kertasi palkankorotusasioita ja vuosilomalain kiemuroita. **Asko Harinen** (kesk.) oli joutunut tarkistamaan ateria- ja työmatkavähennysten läpimenon OmaVeron vaikeaselkoisuuden takia.

sileä pinta on elektrolyyttisesti keveitettyä akryyliä, Romppanen nauraa mutkikkaan nimiselle pinnoitustuotteelle.

Rakentajat ovat kokeilleet pintamateriaalin tulenkestävyyttä. Sitä ei saa syttymään millään. Sisätiloissa puuelementtien päällä voi olla jopa 3 kerrosta Gyprocia. Sisätiloissa puuta ei jää näkyville käytännössä lainkaan. ■

Jaakko Romppanen on töissä jo toisella puukerrostalotyömaalla.

RAKENNUSMITTAUKSEN OPINNOT 28.10.19 – 22.5.20

Onko sinulla jo kokemusta rakennusalalta ja haluat oppia lisää? Rakennusmittauksen opinnot ovat silloin sinua varten!

KOULUTUKSEN HINTA:
715 €

LISÄTIETOJA:
Jan Nordström 040 504 3061
tai jan.nordstrom@kio.fi

ILMOITTAUTUMISET 23.9. MENNESSÄ:
www.kio.fi/ammattillinen_koulutus

KILJAVAN OPISTO
Kotorannantie 49, 05250 Kiljava (Nurmijärvi)
p 09 276251/vaihde www.kio.fi

Aro Systems on vakuuttanut kaikki työntekijänsä niin, että hoitoon pääsy on aina nopeaa.

Lisävakuutuksista hyötyvät työntekijät ja työnantaja

Aro Systems on vakuuttanut työntekijänsä ekstra-terveysturvalla, joka takaa nopean hoidon kaikille työntekijöille jopa vanhojen vammojen osalta.

Johanna Hellsten

Jos esimerkiksi vapaa-ajalla tapahtuu tapaturma, pääsee heti hoitoon. Hoitokerran katto on 10 000 euroa. Tämä on ollut käytössä nyt 1,5 vuotta ja työntekijät ovat jo käyttäneet sitä, **Pasi Anttila** Aro Systems Oy:stä kertoo.

Talotekniikkakonserni Aro Systemsin OP-Pohjolta hankittu vakuutus kattaa monenlaista vaivaa ja tarjoaa apua aina psykoterapiasta nivelleikkauksiin, kuntoutukseen ja fysioterapiaan. Työntekijöiden ei tarvitse joutua julkiseen terveydenhoitoon.

– Työntekijä pysyy työkykyisenä, kun hän voi saada sekä ennakoivaa että korjaavaa hoitoa. Meillä on todella ammattitaitoisia ihmisiä töissä ja kaikki voittavat, kun he pystyvät olemaan töissä mahdollisimman pit-

kään, Aro Systemsin henkilöstöpäällikkö **Maarit Rantala** kertoo.

– Toimimme työvoimavaltaisella alalla, joten henkilöstö on meille äärimmäisen tärkeä. Henkilöstön hyvinvoinnin ja asiakastytyväisyyden korrelaatio on myös selvä. Kun henkilöstö voi hyvin, asiakaskin on usein tyytyväinen, Rantala jatkaa.

Paikat kuluvat putkihommissa

– Putkimiehillä on hartiat, selkä ja polvet kovilla työssä. Ei oikeastaan ole olemassa hyvää työasentoa. Joko töitä tehdään ylöspäin tai sitten ollaan polvillaan. Saksinostimet ovat toki tuoneet helpotusta, mutta nekään eivät poista sitä, että putkien kannakkeet on porattava kattoon, Anttila kertoo työn kuluttavista puolista.

Polvisuojat ovat kovassa käytössä ja työnantajat ovat tarjonneet niitä jo 1980-luvulta lähtien.

– En minä nuorena miehenä silti uskonut, että sellaisia tarvitsee. Mutta kun ensimmäisen kerran tuli betonipala polven alle, aloin käyttää. Nykyisin nuoret käyttävät polvisuojia fikusti aina, Anttila sanoo.

Töissä tulee siis välillä väkisinkin tarvetta kolotusten selvittämiseen ja hoitoon. Esimerkiksi yrityksen Tampereen yksikössä on monta yli 50-vuotiaasta työntekijää, mikä tarkoittaa sitä, että työn kuormitus alkaa jo näkyä kropassa.

– Kun tämä infottiin henkilökunnalle silloin 1,5 vuotta sitten, oli suhtautuminen todella myönteinen. Vakuutus on nimenomaan hankittu ihan kaikille työntekijöille, Aro Systemsin Keski-Suomen alueen luottamusmies **Mikko Kähönen** kertoo.

Kähösen mukaan yksi työkaveri oli jo tarvinnut vakuutusta polvivamman hoitoon.

– Hän meni lääkäriin, joka pani hänet saman tien magneettikuviin ja leikkausaika löytyi nopeasti. Tämä vakuutus vauhdittaa huomattavasti ihmisen paluuta takaisin töihin, Kähönen sanoo.

Aro Systemsillä työntekijöiden yleistä vointia seurataan vuosittaisella omatuntokartoituksella.

– Se on kysely, jossa työntekijät vastaavat erilaisiin kuntoa ja elämää koskeviin kysymyksiin omantunnon mukaan. Työterveyshuolto ottaa sitten kopin, jos jollain näyttää jokin osio pahalta, Rantala sanoo.

Rantalan mukaan jokainen on lopukädessä vastuussa omasta työkyvystään, ja kysely on hyvä tapa edes kerran vuodessa arvioida itseään.

Yrityksellä on varsin laaja perusterveyshuolto. Sitä on aiemmin pyörittänyt Pohjola Työterveys Oy, mutta Mehiläisen ostettua sen, siirtyi

Henkilöstöpäällikkö Maarit Rantala arvostaa itse sitä, että Aro Systemsin tuloksellisuus sataa kaikkien yrityksen työntekijöiden laariin.

Aro Systemsin Keski-Suomen luottamusmies Mikko Kähkönen kiittelee vakuutusta mahtavaksi.

Pasi Anttila on tehnyt putkihommia jo 32 vuotta.

työterveyshuolto Mehiläisen sateenvarjon alle.

- Pohjola oli todella hyvä. Kun sinne soitti paikasta, jossa ei ollut lähellä heidän toimipistettään, he ostivat palvelun yhteistyökumppaneiltaan. Toivottavasti Mehiläinen on yhtä hyvä, Anttila toivoo.

Rantala ymmärtää henkilöstön huolen, mutta vakuuttaa, että tilannetta seurataan tarkasti.

- Meillä työterveyshuollon toimivuutta seurataan todella tiiviisti ja käydään paljon keskusteluja myös henkilöstön kanssa mahdollisista muutostarpeista. Palveluntarjoajan vaihtuminen ei vaikuta esimerkiksi tähän vakuutusasiaan mitenkään, Rantala sanoo.

Imagokysymys ja rekrytointivaltti

Maarit Rantala pitää koko Suomen etuna, että hyvää työelämää tehdään yhdessä.

- Mitä useampi työnantaja hoitaa kunnolla veloitteensa, sitä parempi työelämä meillä on, hän toteaa.

Mutta on työntekijöistä huolta pitämisellä myönteisiä vaikutuksia myös siihen mielikuvaan, joka ihmisillä on yrityksestä.

- Kyllä tällainen tietysti vaikuttaa työnantajamielikuvaan. Työ voi olla kuormittavaa, mutta on myös mahdollista pitää työntekijöistä huolta. Ehkä ihan nuoret työntekijät eivät osaa ajatella, mitä hyötyä tällaisesta on, mutta kaikkihan me joskus tarvitsemme lääkäreitä, Rantala sanoo.

Anttila ja Kähkönen ovat samaa mieltä.

- Jos on valittava kahdesta firmasta, jotka ovat muuten tasavertaisia, kyllähän sitä menee siihen yritykseen töihin, joka tarjoaa tällaista vakuutusta, Kähkönen mieltii.

Rantala arvelee, että yrityksen arvoilla on yhä enemmän väliä myös rekrytointitilanteissa.

- Nuoret työntekijät eivät enää suostu menemään minne vain töihin, jos oma ja yrityksen arvomaailma eivät kohtaa, hän sanoo.

Samaan liittyy Aro Systemsissä henkilöstön nostaminen korkeammalle koko yrityksen strategiassa.

- Olemme tehneet paljon esimiesvalmennusta. Lisäksi meillä on käytössä matalan kynnyksen varhaisen puuttumisen malli. Emme halua jättää missään asioissa työntekijää yksin, Rantala sanoo. ■

Kesähän on kukkeimmillaan

...ja on mitä parhain aika ilmoittautua syksyn kursseille!

Ilmoittautumiset ja lisätietoa:

rakennusliitto.fi/koulutus
koulutus@rakennusliitto.fi
 020 774 3076

#RLkoulutus
Rakennusliitto

Rakennuspurkaja ei tunteile:

Sami Räisänen panee taloja matalaksi

Esa Tuominen

Kyllähän sitä jokainen taloja rakentaa, mutta **Sami Räisänen** purkaa niitä.

– Sääli on sairautta, Räisänen nauraa, kun häneltä kysyy, eikö yhtään omatuntoa kaivele, kun hän purkaa toisten hartaasti rakentamia pytinkejä maan tasalle.

– Kunnioitan tietysti rakentajien työtä, mutta ei tässä parane ruveta tunteilemaan. Jos tulee purkutilaus niin minähän puran.

Oletettavaa on, että Räisäsellä ja muilla rakennuspurkajilla riittää töitä. Maaliskuussa tuli voimaan laki, joka helpottaa vanhojen asuinkerrostalojen purkamista, kun taloyhtiö päättää rakentaa uuden talon vanhan tilalle.

– Kalenteri on myyty piukkaan jouluuulle asti, Räisäsen työnantaja, iisalmelaisen purkuyritys Purkumerkki Oy:n johtaja ja omistaja **Mikko Mähönen** vahvistaa.

– Muutenkin viimeiset pari kolme vuotta purkamisessa on ollut hirmu vauhti.

Pääasiassa lajittelemista

Sami Räisänen, 25, asuu Savon sydämessä, Pielavedellä, joka tunnetaan sellaisista suurista pojistaan kuin presidentti **Urho Kekkonen** ja keihäänheittäjä **Antti Ruuskanen**. Nyt Räisäsen työmaa on Vesannolla, jonne hän ajaa Pielavedeltä joka aamu. Matka kestää tunnin.

– Ennen oli keikkoja ympäri Suomea ja yövyin usein kohdepaikkakunnalla. Nyt perheessämme on pieni poika ja sitä haluaa aina yöksi kotiin, perheen pariin.

Räisänen puhuu ”savolaasittan viäntäen”, mutta tähän juttuun hänen sanomisensa on ”kiännetty” kirjakielelle. Alun perin Räisänen valmistui ajoneuvoasentajaksi, mutta viime vuodet ovat menneet purkuhommissa. Vesannolla pannaan matalaksi 1970-luvulla valmistunutta koulurakennusta, joka sai purkutuoimion – mikä yllätys – sisäilmaongelmien takia.

Räisänen kapuaa tottuneesti purkamisessa käytettävän kaivinkoneen ohjaamoon. Sitten hän ryhtyy murentamaan rakennuksesta purettua betonia pieniin palasiin. Yrittäjä Mikko Mähönen päästää letkusta vettä betonin päälle, jotta se ei pölyäisi kauheasti.

– Yleensä puran koneella. Mutta joskus, varsinkin sisätiloissa, otan sorkkaraudan käteeni ja puran käsi-voimalla.

Asbestiin Räisänen ei koske. Sen purkavat toisen firman miehet, joilla on asianmukaiset luvat, ja työ tehdään aina ensimmäiseksi. Räisäsen työ alkaa vasta kun asbesti on poistettu.

Sisällä irrotetaan puutavara, lattiamatot, ikkunat. Ulkoseinän purkamisen aloitetaan ulkovuorauksesta. Sen jälkeen otetaan talteen eristeet.

– Kaikki purkujäte lajitellaan. Tämä onkin suurelta osin lajittelemista.

– Puu menee energiajätteeksi. Mutta puukin vielä lajitellaan maalattuun ja maalaamattomaan. Metallia lajitellaan leikattavaan rautaan, sekapeltiin ja jalometallilajitkin, esimerkiksi kupari, rosteri, alumiini ja messinki vielä erikseen. Karhunvilla murskataan uusiokäyttöön puhallusvillaksi. Tiilet ja betonikin murskataan uusiokäyttöön.

Sami Räisäsellä riittää purettavaa. Usein rakennuksen purkamisen syynä ovat sisäilmaongelmat.

Ei Aku Anka -palloa

Ne, jotka ovat lukeneet Aku Ankkaa, tietävät, mikä on purkupallo. Se on suuri rautapallo, jota kaivinkone heilauttaa ketjujen päässä – ja mäiskis, seinä on kumossa.

– Suomessa on joskus purkupalloja käytetty. Ammattimiehet puhuvat niistä ”akuankkapalloina”. Mutta en tiedä, että niitä olisi enää missään käytössä, Mikko Mähönen kertoo.

Kun korkeita rakennuksia puretaan, kaivinkoneen alle tehdään penkkaa. Ja jos oikein korkea rakennus on kysymyksessä, käytetään pitkäpuomisia purkukoneita.

– Korkean kerrostalon purku aloitetaan ylimmästä kerroksesta. Kun sitä taloa ei oikein lappeelleenkaan voi kääntää.

Joskus rakenteet ovat niin jyrkää tekoa, että niiden purkamisessa käytetään erikoisvälineitä.

– Esimerkiksi pommisuojuissa on niin vahvaa betonia, että sitä pitää hakata hydraulivasaralla eli rammerilla. Pulverisaksilla sitten natustetaan vahva betoni pieneksi. Lopuksi betoniai-nes murennetaan murskakauhalla.

Löytyykö kätköjä?

Entä onko purkutyön yhteydessä löytynyt aarteita? Rahakätköjä? Harvinaisia, esi-isien kätkeviä dokumentteja?

Sami Räisäsen vastaus tuottaa pettymyksen.

– Mitään sellaista ei ole löytynyt. Mutta toivo elää. Ehkä jonain päivänä vielä...

Räisänen arvelee, että sota-aikana

Purettavan rakennuksen tiilet kerätään omaan kasaansa.

on talojen rakenteisiin voitu kätkeä yhtä ja toista mielenkiintoista. Hänen kaivurin kauhansa ei kuitenkaan ole osunut mihinkään sellaiseen.

Kerran Räisänen uskoi jo löytäneensä kultasuonen. Hän oli purkamassa Suonenjoella kuuluisaa Kutvosen huonekalutehdasta, kun yläkerasta löytyi vanha kassakaappi. Purkajan mielikuvitus rupesi jo näkemään vanhoja rahatukkuja ja arvokkaita dokumentteja. Tai koruja.

Pettymys oli suuri, kun kassakaappista ei löytynyt kuin ruostuneita avaimia. Eikä niiden käyttökohde selvinnyt koskaan.

– Se vanha huonekalutehdas oli sikäli erikoinen purkukohde, että sen tiilet oli valettu paikan päällä, työmaalla. Ne olivat valitettavasti menneet niin hauraaksi, että niistä ei enää ollut seinämateriaaliksi.

Taituruuttakin tarvitaan

Joskus purkajalta kysytään suoranaisesti taituruutta. Vaasassa Räisänen purki vanhaa armeijan tykkihallia. Sen

viereen oli rakennettu seitsemänkerroksinen asuinrakennus, joka sijaitsi lähimmillään vain kolmen metrin päässä purettavasta tykkihallista.

– Siinä piti olla erittäin huolellinen. Rymistellä ei sopinut, ettei kerrostalo kärsisi. Lopulta saimme purkutyöt tehdyksi niin, ettei asuinkerrostaloon tullut naarmun naarmua.

Kun rakennusta revitään alas, herättää työ usein tunteita. Joidenkin mielestä on hienoa, että huonoon kuntoon menneet rötiskö lopultakin poistuu maisemaa pilaamasta.

– Mutta on niitä nostalgikkojakin, Räisänen tietää.

– Monet tulevat kertomaan purettavaan taloon liittyviä juttuja. Joku on itse ollut sitä rakentamassa, joku toinen on käynyt siinä koulua. Mikäs siinä, mukavaahan se on kuulla talon historiasta. Mutta ei auta, työ on työtä.

Talonpurkaja on vähän niin kuin krematorion työntekijä. Kun kohde on tullut vaelluksensa päähän, ei siitä jää jäljelle kuin vähän pölyä – ja muistot. ■

Osallistu Rakentajan valokuvauskilpailuun

Rakentajan arki

Monta tekijää, yhteinen päämäärä

Rakentajat eivät enää mahdu yhteen ja samaan muottiin. Kuten rakennuksetkin, koostuu työmaan porukka erilaisista osasista, jotka sopivat hyvin yhteen. Jokaisen panosta tarvitaan, jotta työ saadaan valmiiksi.

Miten erilaiset tekijät solahtavat paikalleen työmaallasi? Kuinka saumattomasti yhteistyö pelaa mestalla? Näytä se meille ja työkavereillesi valokuvien avulla. Lähetä kuvasi Google Drive -kuvapalvelun kautta ja osallistu Rakennusliiton valokuvauskilpailuun.

PALKINNOT:

Voittaja ja kaksi muuta palkitaan Verkkokauppa.com lahjakorteilla.

1. palkinto 500 euron lahjakortti
2. palkinto 300 euron lahjakortti
3. palkinto 100 euron lahjakortti

TOIMI NÄIN:

Luo itsellesi Google Drive -kansio. Lataa sinne kuvasi ja yhteystietosi, josta selviää myös jäsennumerosi, tekstitiedostona. RTF- ja Word-tekstitiedostot ovat lukukelpoisia. Lähetä kansion jakolinkki sähköpostitse osoitteeseen rakentajan.arki@rakennusliitto.fi.

Painokelpoisilla valokuvilla on parempi mahdollisuus voittaa pääpalkinto. Eli korkea resoluutio ja iso tiedostokoko ovat valttia.

Lisätietoja kilpailusta saa edellä mainitusta sähköpostiosoitteesta.

SÄÄNNÖT:

Kilpailuaika jatkuu **26.8.2019 asti**, mutta odotamme kuvasi koko kisan ajan.

Järjestäjillä on oikeus julkaista palkittuja kuvia lehdissään ja internet-sivuillaan sekä kilpailukuvista järjestettävissä näyttelyissä. Voittajakuvia voidaan esitellä ilman erillistä korvausta myös muissa tiedotusvälineissä sekä Rakennusliiton muissa julkaisuissa sekä sosiaalisessa mediassa (esimerkiksi Facebookissa, Twitterissä ja Instagramissa). Palkitsemattomia kuvia järjestäjä voi käyttää 65 euron korvausta vastaan.

Kilpailun tulokset julkaistaan vuoden 2019 elokuun Rakentajassa sekä Rakennusliiton internet-sivuilla, Facebookissa sekä Instagramissa.

Rakentaja-lehti julkaisee mielenkiintoisia otoksia pitkin kilpailukautta. Julkaistuista kuvista maksetaan erillinen palkkio. Samalla kerrotaan millaisia valokuvia kaipaamme lisää kisaan.

Kilpailun toteuttavat Rakentaja-lehti ja Rakennusliitto. Kilpailuun voivat osallistua Rakennusliiton jäsenet.

Kehon kokema värinän määrä selviää ajoneuvon istuimelle asetettavan matalan anturiytynyn avulla.

Rakennustyötä koskeva tutkimus väheni Työterveyslaitoksella

Tärinäsauroksien lisääntyminen kohahduttaa Ruotsissa. Suomeenkin kaivataan kattavaa käsitärinätutkimusta.

Riitta Malve

Iman Työterveyslaitoksen, Ttl:n tutkimuksia rakentajien terveys ei olisi niin hyvä kuin se nyt on. Vaikka alan ammatit ovat edelleen ammattitautitilastojen kärkijoukossa moni pääsee eläkkeelle entistä terveempänä.

Laitos myös jakaa tietoa työssä terveyttä uhkaavista altisteista, niiltä suojautumisesta ja hyvistä työtavoista niin työterveyshuolloseille, työnantajille kuin työntekijöille.

– Tutkimusaiheet saattavat nousta esiin ammattitautitutkimuksissa, kun jokin ongelma tulee usein esiin, ylläkkäri **Heikki Frilander** Ttl:sta kertoo.

Joskus ne tulevat myös työpaikoilta ja ammattiliitoilta. Esimerkiksi Rakennusliitto ja sen jäsenet ovat olleet vuosien mittaan mukana useissa rakentajien terveyttä koskevilla tutkimushankkeissa asiantuntijoina ja tutkimushenkilöinä.

– Työsuojelurahasto on tärkein työterveystutkimuksen rahoittaja. Mutta kilpailu vähenevästä tutkimusrahoituksesta on kiristynyt koko ajan.

Sen takia Työterveyslaitos ei pysty tekemään yhtä paljon tutkimusta kuin ennen, Frilander sanoo.

Rakennustyöryhmä loppui, Rats palasi

Viisi vuotta sitten Työterveyslaitos joutui supistamaan toimintaansa ja ryhtyi yt-neuvotteluihin rahoituksen vähentyessä. Samalla lopetettiin rakennusalan työryhmä ja omat verkkosivut, joilla oli paljon rakentajille hyödyllistä terveys- ja turvallisuustietoa. Samalla rakennustyön tutkimus väheni.

– Rakentaminen on kuitenkin edel-

leen mukana Ttl:n tutkimuksessa ja nykyisillä verkkosivuilla, vaikka epäsuuremmin. Esimerkiksi kemikaalit ja työ -sivuilta löytyy paljon viimeisintä tietoa rakentamisessa käytetyistä aineista, kertoo Ttl:n tuotepäällikkö **Mika Nyberg**, joka oli mukana rakennusalan työryhmässä.

Myös moni muu aihekokonaisuus sivuaa rakentamista. Tärkeimpiä ovat tuki- ja liikuntaelinten terveys, henkilönsuojaimet ja turvallinen työympäristö. Hyödyllistä tietoa löytyy myös unesta ja palautumisesta, stressistä, masennuksesta ja työpaikkakiusaami-

Vanhemman asiantuntijan Tapani Ollilan ranteissa olevat mittarit kertovat poran tärinäravon ja tärinän määrän.

Tärinäarvo mitataan kiihtyvyytenä metriä sekunnissa

sesta, jotka ovat yhteisiä kysymyksiä työpaikoilla alasta riippumatta.

Rats eli *rakennusalan ammattikohtaiset työpaikkaselvitykset ja terveystuomarit*, joka jo ehdittiin poistaa Ttl:n verkkosivuilta, palasi päivitettyinä. Ratsista löytyy 12 ammattia asfalttityöntekijästä tienrakennuskoneen kuljettajaan. Lisäksi kerrotaan rakennusalan henkisestä kuormituksesta, biologisista vaaratekijöistä, työjärjestelyistä, suojaamista ja työtä keventävistä välineistä, jota rakennusalan työryhmä ehti selvittää ja tutkia.

Sertifikaatti asbestikorjaajille

Ttl:n koordinoima tutkimushanke asbestipurkutyön turvallisuutta parantavista uusista keinoista on vielä uunituore ja liittyy suoraan rakennusalaan. Se sai kimokkeen *Asbestipurkutyön turvallisuus ja siihen liittyvien mittaustointojen kehittäminen* -hankkeessa, jossa havaittiin, että asbestipurkajat voivat altistua asbestikuiduille, kun osastoinnin ilma ei vaihdu riittävästi, kohdepoistoja ei käytetä tai hengityssuojaimet vuotavat.

Tutkimuksessa löydettiin keinot, joilla osastointi saadaan toimimaan tarkoituksenmukaisesti. Hengityssuojaimille kehitettiin kaksi tiiveystestausmenetelmää. Tutkijoiden mukaan testauksen tulisi olla yleinen toimintatapa kaikilla purkajilla, koska hankkeessa noin puolet naamareista ei läpäissyt tiiveystestiä.

Samalla päädyttiin suosittelemaan asbestikartoittajille sertifikaattia ja pätevyysvaatimuksia asbestinäytteitä analysoiville laboratorioille.

Parhaillaan Ttl tutkii inhimillisten tekijöiden vaikutusta turvallisuuden hallintaan rakennustyössä ja kokeilee virtuaalitodellisuutta turvallisuuskou-

lutuksen apuna. Tutkimushanke valmistuu ensi vuonna.

Omien työkalujen tärinä huolettaa

Tärinänsairaudet ovat lisääntyneet merkittävästi rakennusalaalla Ruotsissa, mikä on havahduttanut sikäläiset työterveystutkijat, rakennusteollisuuden ja ammattiliiton. Myös Suomessa tärinänsairaudet ovat lisääntyneet tilastojen mukaan jonkin verran.

- Suomalaiset työterveysasiantuntijat ovat pohtineet mistä tärinänsairauksien paljon suurempi lisääntyminen Ruotsissa voisi johtua. Syy saattaa olla rakennusalan erilaisessa rakenteessa ja tärinäoireiden seurannassa, Työterveyslaitoksen vanhempi asiantuntija **Tapani Ollila** pohtii.

Ruotsissa havaittiin, että kolmasosalla kirvesmiehistä on tärinäoireita. Suomesta puuttuu vastaava laaja tutkimus.

Ollila mittaa ja analysoi työntekijöiden tärinäaltistusta työpaikoilla työnantajien kutsusta. Mutta rakennustyömailla tärinäaltistusta ei juurikaan mitata.

Työterveyslaitos testaa myös koneiden tärinäarvoja.

- Erään yleisesti käytetyn poran testissä selvisi, että sen tärinä on voimakkaampaa kuin mitä valmistaja ilmoittaa laitetiedoissa. Miten yleistä tällainen väärin tietojen ilmoittaminen on, ei ole tiedossa, koska hanketta uusien koneiden tärinän mittauksesta ei ole ollut. Sellainen saattaisi kuitenkin olla paikallaan.

Ollilaa huolestuttaa, että moni rakentaja käyttää omia työkaluja, joiden laadusta ja kunnosta he vastaavat yksin.

- Nämä koneet, joista työntekijät

saavat korvausta työnantajalta, saattavat aiheuttaa suurimman riskin sairastua tärinän aiheuttamiin vaurioihin.

Työnantajan tulisi Ollilan mukaan reagoida hälyttäviin tärinämittauksiin.

- Silloin on kaksi vaihtoehtoa, joko hankittava vähemmän täriseviä työkaluja tai lyhennettävä työaikaa, jolloin konetta käytetään.

Ongelma on kuitenkin siinä, että koneiden valmistajat eivät ole innostuneita vähentämään tärinää, koska se nostaa kustannuksia ja hintaa.

- Tällä hetkellä ainoastaan ostajien ja käyttäjien vaatimukset vähemmän tärisevistä koneista pystyvät vaikuttamaan tuotekehitykseen.

Paras tapa saada markkinoille vähemmän täriseviä koneita olisi lainsäädännön tärinärajoitus. Ruotsalaisessa Swerea-tutkimuslaitoksessa on käynnissä *Nolla tärinänsairautta* -hanke, jossa suunnitellaan ja valmistetaan vähän tärisevien käsityökoneiden prototyyppijä. Mutterinväntimellä, jonka tärinää on onnistuttu vähentämään 90 prosenttia, on mahdollista työkennellä koko työpäivä vaarantamatta terveyttä.

Uusi tietoikkuna

Ttl:n Tellu eli työelämä-tietoa -verkko-palvelu palvelee myös rakentajia, työsuojeluvaltuutettuja ja luottamusmiehiä. Se on julkaistu keväällä, mutta sisältöä kehitetään ja lisätään jatkuvasti.

Työelämä-tietoa kootaan useilta sitä tuottavilta tahoilta. Esimerkiksi tapaturmatilastot tuottaa Tapaturmavaikutuskeskus.

Tapaturmatilastot on esitetty selkeästi värillisinä graafisina kuvina, jotka ovat interaktiivisia. Klikkaamalla ammattiympyrässä talonrakennustyötä, muut graafiset ympyrät osoittavat vahingoittuneita ruumiinosia, työtehtäviä ja aiheuttajia.

Tapaturmiin liitetään myös ammattitautitilastot. Top 10-tilastojen kärjessä ovat rakennustyöntekijät, melu ja asbestiplakkitauti. 80 prosenttia ammattitaudeista kirjataan miehille ja jostain syystä tapauksia on eniten Kainuussa. Onneksi ammattitaudit ovat vähentyneet kolmanneksen vuosina 2011-2015. ■

<https://www.ttl.fi/rakennusalan-ammattikohtaiset-tyopaikkaselvitykset-rats/>

Kaipaathko kuntoutusta?

MONIAMMATILLINEN YKSILÖKUNTOUTUS ON LOISTAVA MAHDOLLISUUS

Moniammatillinen yksilökuntoutus on Kelan kustantamaa ja voit hakea siihen ympäri vuoden.

MONIAMMATILLINEN YKSILÖKUNTOUTUS HÄRMÄSSÄ
 Voit hakea kuntoutukseen jos sairaus alentaa sinun työ- ja toimintakykyäsi työssä ja vapaa-aikana. Keskitymme sairauksien vuoksi alentuneen työ- ja toimintakyvyn edistämiseen. Kuntoutus toteutetaan max 16 vrk, 2-3 jaksossa. Ohjelma suunnitellaan asiantuntijoiden kanssa vastaamaan juuri Sinun kuntoutustarpeitasi.

LISÄTIETOJA: Riitta Puumala | puh. 050 371 4712
 riitta.puumala@harmankuntokeskus.fi

Rakennusliitto BYGGNADSFÖRBUNDET **HÄRMÄN KUNTOKESKUS**

Suurin osa päivästä menee polvillaan. Tässä näyte venymistaidoista.

Mattotyöt ovat vaihtuneet lattiaasennukseen

Eeva Vänskä

Lattianpäällystäjä ja mattomies **Matti Korteniemi** (53v.) hukkii PEABin Tutkijantie 2:n työmaalla Oulussa. Teossa on saneerauskohte: vanhaa toimistotaloa muunnetaan Pohjois-Suomen opiskelija-asuntosäätiön opiskelija-asuntolaksi.

– Aloitin marraskuussa 2018 ja nyt on teossa viimeinen asunto.

Opiskelijajapaikkoja on kaikkiaan 173, joista osa on soluasuntoja ja osa yksiöitä. Koko työmaa valmistuu kesällä 2019.

– Asennan täällä laminaattilattiaa ja vinyylilattiaa. Ensin piti hoitaa pohjatyöt. Tuosta kuvasta sen näkee, miten lattia-alueet on merkitty selkeästi väreillä.

Korteniemi opiskeli aikanaan Torniossa talonrakennuslinjalla ja täydensi oppia puolen vuoden mattoasennuskurssilla Kalottikoulussa Övertorneåssa.

– Vuoden 1986 vappuna muutin Ouluun. Ensimmäinen työpaikka oli Pohjolan Värisilmä -liikkeen harjoittelijana. Sen jälkeen työnantaja on vaihtunut monta kertaa, mutta työtömänä ei ole tarvinnut olla. Nykyinen työnantaja on Heikkinen Yhtiöt.

Valmista jälkeä

Korteniemi tuumaa, että rakennusala on tuntunut alusta lähtien omalta.

– Lattianteossa näkee valmista työn jälkeä. Saa itse määritellä työtä, tahtia ja järjestystäkin. Yksin tekeminen on ihan mielekästä, vaikei siinä voikaan koskaan sanoa kaverille, että tee sinä.

Korteniemen mukaan ehkä tärkein mattomiehen ja lattiaasentajan ominaisuus on kyky tehdä itsenäistä työtä.

Viime aikoina alalla on tapahtunut monenlaista. Uusia materiaaleja ”tulee mahottomasti” ja samaan aikaan urakkapuolen hinnoissa olisi kehitettävää.

– Tehdystä työstä pitäisi saada kohtuu palkka. Lisäksi on paljon ylimäärästä sivutyötä, joka pitää hoitaa, kuten suojaukset ja tavaravastaanottoa. Nyt on myös vallalla vähän sellainen lattialiimahysteria. Ei sen vuoksi paljon laiteta mattoa, vaan mieluummin laminaattia tai parkettia.

Markkinoille on tullut PVC-vapaita mattoja.

– Ne ovat hankalampia asentaa kuin perinteiset muovimatot, joita voi lämmittää kunnolla.

Tutkijantien työmaalle asuntolan käytäville tulee lukkoponttivinyyliä.

– En minä oikein tiedä, mitä niistä liimoista tulee tai mitä haittaa niistä on. Nykyään ei kuitenkaan enää justiin mattoa käytetä.

Matti Korteniemi kertoo, että nyt on sellaista uutta mattoa, jota ei liimata lattiaan, vaan joka asennetaan saumoihin kiinni teipillä.

– Matto jää siinä keskeltä irti. Keväällä pääsen itse kokeilemaan yhdellä koulutyömaalla.

Elää pitäisi

Korteniemi tekisi itse mieluummin isompia kohteita ja asentaisi mielellään edelleen mattoa.

– Urakkatyö ei ole niin taloudellista, kun on pieni kohde, mutta julkisia rakennuksia tehdään vähän ja asunto-

Matti Korteniemi on kotoisin Pellosta, mutta tätä nykyä täysin oululainen 34 vuoden kokemuksella. Ihan lupsakoita on nämäki, hän kommentoi oululaisia.

Mattomiehien vasara, aina mukana.

”Kovalla työllä pärjää.”

isompia vaivoja. Käytän polvisuojia haalareiden taskussa.

Työaika on seitsemästä puoli neljään. Korteniemi harrastaa ”pienää venyttelyä” iltaisin, mutta liikunta jää kuulemma aika vähälle. Mikä on seuraava työmaasi?

– Todennäköisesti se on parketin laittoa kerrostalotyömaalla Toppilas-sa. Töitä on riittänyt ja tällä hetkellä on ihan hyvä tunne, että niin on jatkossakin.

Korteniemi sanoo vinkiksi alaa harjoittelevalle nuorelle, että ahkeruus palkitaan ja kovalla työllä pärjää.

– Näissä töissä palkka tulee oman työn mukaan, ei istumalla. Omaan motivaatiota pitää olla, ei työt pakolla luonnistu.

Matti Korteniemelle tärkeintä elämässä on perhe, työ ja terveys. Väriä perheen elämään tuovat silkkiterrieri Milo sekä shetlanninraviponi Sandra. ■

jen kootkin ovat pienentyneet.

Mies muistelee YIT:in työmaata Tietotielä Espoossa, jossa hän asensi 4000 neliötä tekstiililaattaa. Että on niitä isojakin työmaita.

Mikä työssäsi on haasteellisinta?

– Joskus työmaalle pääsemisessä on hankaluuksia, kun rompetta ja roinaa on ympäriinsä. Töiden aloittaminen voi viivästyä sen takia.

Matti Korteniemi näyttää tärkeintä työvälinettä, mattomiehen vasaraa. Sen päässä on pyörivä rulla, jolla painetaan maton kulmat teräväksi.

– Jos vasara häviää, niin ei kannata lähteä töihin.

Onko se koskaan hävinnyt?

– On se taskusta pudonnut, mutta sitten löytyi. Ei ole koskaan kokonaan joutunut hukkaan.

Korteniemi tarvitsee työssään myös lattiahiomakonetta, imureita, sirkkeliä ja mattotöissä hitsauskoneita ja nestekaasupulloja.

Polvet kovilla

– Työasennot on vähän hankalat. Pääasiassa sitä ollaan polvien päällä kontallaan koko päivä. Vielä olen pärjännyt kohtalaisen hyvin, ei ole tullut

Yksikomponenttiliimoissa liuotin voi olla ongelma

TYÖTERVEYSLAITOKSEN vanhempi asiantuntija, dosentti **Katri Suuronen** kertoo, että kiinteiden lattiapinnoitteiden asentajilla on vähemmän työn aiheuttamaa riskiä altistua kemikaaleille verrattuna lattiamaalareihin.

– Matto- ja levyateriaaleilla pinnoitettaessa käytetään valmiita materiaaleja, joissa ei pitäisi olla haittoja kemikaalien osalta. Sen sijaan täytemassat, liimat, maalit ja tasoitteet voivat olla haitallisia kemikaaleja, joissa on reaktiivisia lähtöaineita ja liuottimia.

Lattioiden maalaamisessa käytetään yleensä joko epoksi-, uretaani- tai akrylaattipinnoitteita.

– Uretaanimaaleissa on isosyanaattikoveite, eli kyseessä on kaksikomponenttiaine, jossa on erillinen koveteosa. Isosyanaatti saattaa aiheuttaa allergista ihottumaa sekä astmaa.

Epoksi-pinnoitteissa taas on epoksihartsia ja polyamiinikoveitetta.

– Molemmat voivat ensisijaisesti aiheuttaa allergista ihottumaa. Lähinnä kyseessä on siis iholle haitalliset aineet.

Akrylaattipinnoitteitakin käytetään jonkin verran, ja ne voivat aiheuttaa allergista ihottumaa, astmaa ja nuhaa.

– Riski menee tuoteryhmien mukaan. Yleisesti voi kuitenkin todeta, että purkissa olevat ke-

mikaalit eivät kuulu ihmisen elimistöön. Eli kemikaalien huolellinen ja varovainen käsittely on tärkeää.

Liuotinaineet

Yksi aineryhmä ovat lattiapinnoitteiden liuotinohteet esimerkiksi mattoliimoissa.

– Perinteisen PVC-maton yksikomponenttiset liimat eivät ole olleet allergiamielessä haitallisia, mutta liuottimet voivat sitä toisella tapaa olla. Ihan jo aistinvaraisesti haju voi olla häiritsevä tekijä.

Vaikka haju sinänsä ei vaarallista olisikaan, on siihenkin syytä puuttua, jos se koetaan hankalaksi. Ilmastoinnista ja ilmanvaihdosta huolehtiminen sekä yleisesti hyvä työhygieniä pitää siis muistaa.

– Liuottimilla saattaa olla pitkäaikaisessa vuosien käytössä neurologisia vaikutuksia, muun muassa muistin ja keskittymiskyvyn huononemista.

Lyhytaikaisen vaikutuksen, tokkurin, huomaa heti, ja se häipyy, kun poistetaan liuotinaineen vaikutuspiiristä.

– Liuottimien käyttö rakennuspinnoitteissa on vähentynyt länsimaissa viime vuosikymmeninä, mutta toki liuotinpitöisiakin tuotteita edelleen

on. Esimerkiksi mattojen liimoille altistuminen on vähäisempää kuin lattianmaalauksessa maaleille altistuminen, eikä mattoasentajilla näy ammattitautitutkimusten määrän perusteella paljoakaan ongelmia.

Keskustele työpaikalla

Entä kierrätysmateriaalit vaikkapa matoissa?

– Uskoisin, että kemikaaliriskit liittyvät niissä enemmän maton valmistusprosessiin itseensä kuin sen asentamiseen. Kemikaalien käsittely kuuluu osana ammattitaitoon. Työnantajan tulee taata turvallisen työn tekemisen edellytykset, ja työntekijän taas kuuluu tehdä työnsä huolellisesti turvallisuusohjeita noudattaen.

Riskinarviointi on työnantajan vastuulla. Erillinen kemikaaliriskinarviointi auttaa määrittämään, millaisen riskin käsiteltävät kemikaalit aiheuttavat ja miten sitä voidaan torjua. Katri Suuronen suosittelee työpaikoilla yhdessä tehtävää kemikaaliturvallisuustyötä ja -keskustelua.

– Silloin päästään hyvään tilanteeseen, jossa työtä on mukava tehdä ja siinä on mahdollisimman vähän kemikaalialtistumista. ■

Lisätietoja: ttl.fi/Epoksikansio Kemikaaliturvallisuus rakennuspinnoitustyössä

Varo vajaita työviikkoja

Rakentajan kannattaa varautua myös siihen, että töihin ei ole enää asiaa.

Jukka Nissinen

Kirvesmies **Jari Nuutisella** riittää tekemistä eläkeläisenäkin. Haastatteluun hän saapuu suoraan Pielaveden rakennusvalvontajaoston kokouksesta, sillä puheenjohtajan pitää olla paikalla kesähelteilläkin. Illalla on vuorossa teknisen lautakunnan kokous.

Nuutinen on ollut mukana Pielaveden kunnallispolitiikassa jo lähes 35 vuoden ajan. Ensin Skdl:n, sittemmin Vasemmistoliiton edustajana.

– Aloitin rakennuslautakunnassa vuonna 1985.

Vuosiin mahtuu myös kulttuurilautakunnan, siivestyslautakunnan ja kunnanvaltuuston jäsenyydet. Harrastuksiin kuuluvat veneily, kalastus ja matkamoottoripyöräily.

– Motocross on pitänyt jättää, kun lonkat on vaihdettu ja selkä sökönä.

Nuutisella loppuivat rakennustyöt vuonna 2010 kuin seinään.

– Jäin viiskymppisenä pitkälle sairauslomalle. Paikat olivat siinä kunnossa. Tein ennen sitä sellaisen töppäyksen, että tein vajaita työviikkoja jaksakseni töissä. Etenkin yksityisille työnantajille tehtäessä ne vapaapäivät ovat palkattomia. Olen sen jälkeen aina rakentajatovereita muistuttanut sairauspäivärahan pienemmisestä.

Sairauspäivärahan määrä lasketaan yleensä verotuksessa todettujen työtulojen mukaan. Jos työkyvyttömyys alkaa tänä vuonna, sairauspäivärahan määrä lasketaan vuoden 2017 verotettujen työtulojen mukaan. Omalla ajalla poteminen kostautuu pienempänä sairauspäivärahana.

Rakentaja-kalenteri auttoi eläkeasiassa

Ensimmäisen lonkkaleikkauksen jälkeen Nuutinen kouluttautui koulunkäynninohjaajaksi ja erityisohjaajaksi, mutta nekin työt oli jätettävä reilun parin vuoden jälkeen toisen lonkkaleikkauksen takia.

Nuutiselle lopullisen työkyvyttömyyden toteamisen kannalta tärkein dokumentti oli Kuopion yliopistollisen keskussairaalan ortopedin lausunto, johon oli kirjattu kaikki Nuutisen vaivat. Pielaveden terveyskeskuksessa tehdyt diagnoosit eivät siihen riittäneet.

– Ortopedin lausunnossa oli samat asiat kuin muissakin papereissa. Reilun kuukauden kuluttua lausunnosta minulle tuli eläkekortti postissa.

Elämässä pitää nauttia joka hetkestä, Jari Nuutinen muistuttaa.

Eläke tuli takautuvasti 3 vuoden ajalta, mikä kertoo osaltaan prosessin pituudesta ja hankaluudesta. Rakentaja-kalenteristakin oli hyötyä, sillä Nuutinen joutui selvittämään yhden 5 vuoden takaisen ansiosidonnaisjakson perusteet. Onneksi tuntikirjanpito auttoi asiassa.

– Monilla ihmisillä, jotka eivät kykene tai jaksa hoitaa asioitaan kuntoon, käy heikosti eläkeasioissa. Itselläni siinä meni lähes 5 vuotta.

Lonkat eivät olleet ainoa peruste työkyvyttömyydelle, sillä välilevyjen pullistumat, selkäänava-ah-
tauma, niskanikamien kulumat sekä rannenivelten kuluneisuus olivat myös rikkana rokassa työkyvyttömyyden perusteissa.

Nahka palaa, melanooma tulee

Toinen asia, mistä Nuutinen haluaa muistuttaa rakentajia, on suojautuminen auringon liialliselta paahteelta.

– Poltin yläkroppani rakennuksilla moneen kertaan. Selkään lapojen väliin ilmestyneisiin luomiin tuli melanooma. Se ei ehtinyt levitä ja se saatiin leikattua pois.

Melanooma on yleistynyt viime vuosina erittäin nopeasti. Se on miehillä viidenneksi yleisin ja naisilla toiseksi yleisin syöpä. Aurinkorasvoilla ja pukeutumisella melanoomaa voi torjua helposti.

Sairaudet eivät ole jättäneet Nuutista eläkepäivinäkään rauhaan.

– Toissasyksynä henki meinasi lähteä sydäriin takia. Sepelvaltimot menivät totaalisesti tukkoon. Minulla oli tuuria, ambulanssi oli onneksi kylällä ja pääsin nopeasti sairaalan tutkimuspyydälle.

Työmiehen perinteinen ruokavalio ja suvun perimän rasitteet olivat Nuutisenkin sydänkohtauksen taustalla. Epäsäännölliset ruokailuajat ja liian rasvainen ruokavalio yhdistettynä vähäiseen liikuntaan tekevät pahaa jälkeä.

– Siinä eteisen lattialla maatesa ja odottaessa ambulanssia ajattelin hetken, että tässäkö se elämä nyt oli. En kuitenkaan antanut vielä periksi.

Työtapaturmia ei Nuutiselle sen sijaan ole sattunut.

– Nuorempana tuli keikuttua apinana huonoilla telineillä, mutta sen jälkeen en lähtenyt urheilemaan työturvallisuuden kustannuksella.

Nuutinen työskenteli yleensä yksin, joten työturvallisuus ja huolellinen työskentely piti olla tarkasti muistissa.

– On mukava olla sormet tallessa, jos soittaa kitaraa,

Viimeksi Jari Nuutinen on ollut esiintymässä Olavi Virta -konsertissa Pielavedellä Olavi Virta -kilpailun voittajan kanssa. Paikallinen Suojalan seurantalonsali oli täynnä yleisöä.

Työkyvyttömyyseläke tarjoaa Nuutiselle riittävän perustoimeentulon, kunhan muistaa käydä läpi ruokakaupan tarjoukset.

– Rakentajien kannattaa pitää itsensä niin hyvässä kunnossa, että ehtii työuransa aikana tienata palkkansa. Ansiotason pitää olla tarpeeksi hyvä verrattuna niihin, jotka ovat pitempään työelämässä.

Nuutinen on Pielaveden osasto 285:n rahastonhoitaja.

– Osastolla on vuokrattavana hirsirakenteinen kesämökki järven rannassa, Nuutinen vinkkaa. ■

TEILLE UUSILLE NYT TÄRKEÄÄ TIETOA. ENSINNÄKIN: ÄLKÄÄ IKINÄ MENKÖ TYÖMAALLE ILMAN KYPÄRÄÄ...

LEHDILLÄ **ALTIK HAL- LALLE** **PÄIVÄN JÄL- KEEN** **SÄÄTILÄ HIRASTAA...** **KLE- MELÄ** **RAITIO- VAI- NUJA** **KUULU- KURRE** **49**

TARU- VITSEN PAIKKA **KAN- NINEN** **ISOJA RYPI- S-TÄÄ**

kurkseilta **HÄ- VITÄ** **SALE- TIT** **NÄMÄ TÄSSÄ** **WIEROJA**

KAMUN KAI- MOJA **PIKNIKKI** **JUU- REK- SILLE**

ÄKE **KURJIS- TAKIN** **RIUT- TOJA** **VAA- ROJA**

PUHALLIN **ÄKLO NAIMI- SISSÄ** **KUULU KURRE LUOT- TAVIA** **KAT- KOJIA OVESSA** **VEKSE- LEITÄ**

RUK- SAUS **TÄS- Ä** **ITSE- PUOLIS- TUSTA** **NAISIA** **KLAUTTA KIVEN JA KANONIN**

TUN- TUMA **RE- VIIRI** **LEH- DELLE TV- SARJA** **JOUK- KUE** **3**

VUODESSA TÄ- HÄN HÖMMAAN TULEE TONNUM **Z** **3**

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu P.A.Manninen

9	2			4	1	
	4		2		5	
1	5	8	7	4		
				1	6	
	5	4	2			
	7	6				
		9	5	4	7	8
5		4		6		
6	4			5	9	

	5	4		9	1		2
							9
3			7				
8			9		4	1	
	4	2			5		8
					3		6
2							
7			4	2		5	9

3	7	8					4	
				5			2	
				6			3	
	4							
		6	3	1				
							9	
8			2					
7			9					
1						5	6	7

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25

20	2	14	9	1	22		12	
	4		11		11	10	20	15
13	21	14	25	11	18		20	
	17		8		25	11	9	18
22	14	12	25	1	25		13	
14		18		21	20	4	22	1

9	7	13	23	20																						
		13		1																						
4	19	25	21	1																						
		13		10																						
1	22	25	20	15																						
2		20		20																						
3	20	2	5	4																						
4		9		7																						
N	1	13	21	13																						
	22		1																							
	22	25	17	1	25																					
7	1	15	16	20	1		11	5	1	12	12	1		1		23	1	17	23	13		4		9		
3		2		15	20	6	6	13		14		10	4	7	25	1		14		7	14	21	10	20	25	
16	20	15	4	17	1		6		21	11	25	17	20		20		21	20	15	24	1		20		7	
	14		21		25	11	11	15	20		1		21	4	22	22	13		20		25	4	19	17	4	19

sanaris.fi/Erkki Vuokila

20		1		4																						
15	1	23	14	9	14	3		15		4	3	8	8	25												
24		23		1		1	3	1	20	15		8		2												
1	9	1	1	25	20	25		13		1	20	25	1	13	22		22	11	10	8	15		22		1	
	1		21		6	1	21	22	1		15		24	21	1	10	13		4		1	22	25	17	1	25
7	1	15	16	20	1		11		5	1	12	12	1		1		23	1	17	23	13		4		9	
	3		2		15	20	6	6	13		14		10	4	7	25	1		14		7	14	21	10	20	25
16	20	15	4	17	1		6		21	11	25	17	20		20		21	20	15	24	1		20		7	
	14		21		25	11	11	15	20		1		21	4	22	22	13		20		25	4	19	17	4	19

Yhdysvaltain naisten jalkapallomaajoukkueen Ali Krieger ja Ashlyn Harris ovat paitsi joukkuekavereita, myös kihlapari. Kuva: Lehtikuva.

Urheilijan vaikea askel kaapista ulos

Joitakin näkyviä urheilupersoonia on viime vuosina ilmoittanut julkisesti homoseksuaalisuudestaan. Etenkin miesten puolella aihe on kuitenkin vielä monella tapaa tabu.

Urheilun lajiliitot, liigat, järjestöt ja urheilijat olivat tänä vuonna ennennäkemättömän laajasti ja näkyvästi mukana seksuaali- ja sukupuoli vähemmistöjen oikeuksista muistuttavassa Helsinki Pride -kulttuuritapahtumassa. Merkittävien osallistuvien liittojen joukossa olivat muun muassa Palloliitto, Veikkausliiga, Olympiakomitea ja Paralympiakomitea.

Tämä antaa hyvää signaalia urheiluväen ponnistuksista tasa-arvon eteen, mutta esimerkiksi joukkueurheilun pukukoppiarjessa todellisuus on monesti vielä täysin toinen, kun homoläppä saattaa lentää vanhasta tottumuksista.

Veikkausliiga osallistui Pride-tapahtumaan, mutta ainakin vielä vuonna 2013 nimettömänä pysytellyt liigapelaaja kertoi Urheilulehden haastattelussa suomalaisen jalkapallomaailman olevan vielä liian ahdasmielinen kohtaamaan avoimesti homoseksuaalista pelaajaa. Siksi kyseisen henkilön mukaan hän, tai kymmenet muut homoseksuaalit liigapelaajat, eivät ole uskaltaneet tulla niihin sanotusti kaapista ulos joukkueetovereilleen. Tilanne on varmasti sama useissa muissa lajeissa.

Kun huippu-uimari **Ari-Pekka Liukkonen** kertoi ensimmäisenä suomalaisena eliittuurheilijana homoseksuaalisuudestaan, hän sai kuitenkin taakseen suuresti tukea urheilua seuraavalta yleisöltä.

Kihlapari maajoukkueessa

Yhdysvaltain tähdenä jalkapallon naisten MM-kilpailuissa loistanut **Megan Rapinoe** paitsi seurustelee julkisesti naisen kanssa, on myös ottanut aktiivisesti kantaa seksuaalivähemmistöjen puolesta ja muun muassa kieltäytynyt vierailemasta **Donald Trumpin** aikana Valkoisessa talossa, vaikka kutsu tulisi mestaruuden myötä.

Samaisesta USA:n joukkueesta löytyi myös kokonainen kihlapari. Pelaajat **Ali Krieger** ja **Ashlyn Harris** menevät MM-kisarupeaman jälkeen naimisiin. Vielä edellisissä MM-kisoissa pari oli salaillut suhdettaan, mutta tänä vuonna he tulivat yhdessä asian kanssa julkisuuteen. Eri tietojen mukaan MM-kisoissa esiintyi nelisenkymmentä homo- tai biseksuaalista pelaajaa.

Miesten puolella hiljaisempaa

Sen sijaan Brasilian miesten MM-kisoihin 2014 osallistuneista 736 pelaajasta kukaan ei puhunut julkisesti homoseksuaalisuudestaan. Ulostuloja ei kuultu myöskään vuoden 2018 turnauksen yhteydessä. Kaapista poistuminen on vaikea asia etenkin miesten hyvin heteronormatiivisessa urheilumaailmassa, jossa homoseksuaalisuus on edelleen vahva tabu, ja homoseksuaalisten urheilijoiden pelko homofobian kohtaamisesta on ymmärrettävästi voimakasta.

Kuten seksuaalinen taipumus on jokaisen oma asia, tulee myös olla jokaisen yksilön itse päätettävissä, haluaako hän puhua asiasta julkisesti työympäristössään saati mediassa. Jokainen rohkea ulostulo on kuitenkin merkittävä askel avaamaan tietä muille samassa asemassa oleville ja edesauttamaan keskinäistä ymmärrystä, vähemmistöurheilijoiden henkistä hyvinvointia, sekä sellaisen maailman syntyä, jossa jokainen voi olla oma itsensä. Myös pukukopeissa. ■

Urheilukalenteri

12.-28.7.	Uinnin pitkän radan MM-kilpailut, Gwangju, Etelä-Korea.
14.7.	F1: Britannian GP.
20.-21.7.	Raviurheilun St. Michel, Mikkeli.
28.7.	F1: Saksan GP.
1.-4.8.	Yleisurheilun Kalevan kisat, Lappeenranta.
1.-4.8.	Suomen MM-ralli, Jyväskylä.
2.-4.8.	Kuninkuusravit, Lahti.
4.8.	F1: Unkarin GP.
11.-17.8.	Suunnistuksen MM, Norja.

Lahden kaupungin suosituin kulttuurinähtävyys on jokaisen motoristin koettava

Vierailin Lahden moottoripyörämuseolla jutustelemassa monitoimimies Riku Roudon kanssa. Hän kertoi museon kuulumisista.

Karri Hovi

Tiukkatahtisen ja kuumen työpäivän jälkeen oli varsin virkistävää karauttaa Yamahalla jutuntekoreissulle Lahden moottoripyörämuseolle. Olin sopinut pienestä haastattelutuokiosta motoristineuvos **Riku Roudon** kanssa jo aikaisemmin ja herra odottelikin sovitusti paikalla. Arki-illasta huolimatta kiireinen museomies kertoi kaikensa museon toiminnasta ja tulevaisuudensuunnitelmista.

Riku perheineen ja tukijoineen perusti museon vuonna 2011. Hän on jaksanut pyörittää sitä aktiivisesti, vaikka alussa ei ollut helppoa.

– Vaimoni **Maarit** on kuitenkin niin tiukka pomo, että luovuttaminen hänen alaisuudessaan ei olisi tullut kulloonkaan. Onneksi tässä on jo viime aikoina ollut valoisampaa. Talvella, kun on hiljaista, yritykset ovat löytäneet meidät erilaisena kokouspaikkana.

Museon yhteydessä toimii myös englantilaisen Ace Cafen ensimmäinen Lontoon ulkopuolella avattu sisäravintola. Ace on jo 1930-luvun lopussa ovensa avannut motoristikahvila, joka eli kulta-aikaansa viisikymmentä- ja kuusikymmentäluvuilla. Oltuaan välillä monta vuosikymmentä suljettuna, se avattiin jokunen vuo-

si takaperin uudelleen. Kahvila nauttii tätä nykyä suurta suosiota moottoriharrastajien kokoontumispaikkana.

– Meillä on tänä vuonnakin käynyt vierailijoita jo 32 eri maasta, Routo kertoo ja korostaa, että ei tarvitse olla nimenomaan moottoripyöräilyyn hurahtanut museolla käydäkseen.

– Järjestämme paljon konsertteja ja muuta tapahtumaa ja moni tulee tänne syömään sekä juomaan vähän erilaisessa ravintolaympäristössä.

Paikalla ruokaillut neitokin kieltäsi olevansa minkään sortin moottoripyöräilijä, mutta totesi ruoan olevan hyvää ja paikan viihtyisää.

Toki moottoripyörät ovat täällä pääosassa ja niitä on museon näyttelyyn haalittu edustava sekä mielenkiintoinen kokoelma. Museossa on myös jatkuvasti muuttuvia muutaman pyörän teemanäyttelyitä. Viime vuonna esiteltiin Suomen sotiin osallistuneita moottoripyöriä ja tänä vuonna oman pikku osastonsa on saanut 40 vuotta täyttänyt Suomirokin ehdoton klassikko, **Sleepy Sleepers**-yhtyeen albumi *The Mopott Show*. Kumpikin levyn kannessa esiintynyt moottoripeli oli entisöitynä esillä ja oli näytiltä yhtyeeseen liittyvä muinainen poliisinpuku pampui- neen kaikkineen.

Laajennusosa talkoohengellä

Laajennusosaa Routo ryhtyi suunnittelemaan, kun sai hakea pois ison tiilikasan, joka oli peräisin Lahden Mal- lasjuomien viimeisestä puretusta rakennuksesta. Nämä Vierenojan tiili- tehtaan valmistamat ja oluella maksetut tiilet on nyt huolellisesti put- sattuina muurattu uuden näyttelyti- lan seinään.

Uuden laajennusosan nimi on ”Spi- rit of Jarno” edesmenneen mestarin, **Jarno Saarisen** kunniaksi.

– Tyyli on art decoa ja olemme suunnitelleet itse koko tilan. Olihan siinä arkkitehti tietysti vähän autta- massa, Routo kertoo.

Laajennuksen rakentaminen on toteutettu talkoohenkisesti ja siihen on osallistunut monia rakennusalalla toi- mivia yrityksiä.

– Jotkut firmat ovat soittaneet ja tar- jonneet tuotteitaan käyttöömmme veloi- tuksetta. Viimeksi tarjottiin kotimaista uutuus-uretaania koko pytinkiin.

– Laajennusosaa ei urakoi vain yksi firma, vaan jokaisen työvaiheen tekee oma sen alan ammattilaisista koos- tettu jengi. Joukkorahoituksen ja tu- kijoiden avulla me ollaan päästy näin pitkälle. Vuodenvaihteessa pitäisi olla valmista, Routo sanoo.

Rakennushommat ovat Roudolle tuttuja.

– Menin raksalle appariksi viiden- toista vuoden kypsässä iässä ja tein niitä hommia monta vuotta. Työkokemuksen ansiosta pääsin sitten rakennus- mestarikoulutukseenkin, mutta **Mato Valtonen** sanoi, ettei mitään kouluja tarvita, rakennusmies Routo muistelee.

– Tämä meidän museo on muuten varsin ekologinenkin rakennus. Kierrätysmateriaalien lisäksi meillä on maalämpö ja aurinkokennoja, joita muuten tulee vielä 12 lisää.

Routo on silminnähdyn ylpeä aikaansaannoksistaan, eikä syyttä. Har- valla ihmisellä on niin paljon sitkeyttä ja visioita, että kykenee tämän mitta- kaavan projekteja toteuttamaan ja vie- läpä menestyksellä luotsamaan. Mo- toristi Routo on myös helposti lähes- tyyttävä persoona ja hänen kanssaan on

Riku Routo

ventovieraankin helppo vaihtaa kuu- lumisia. Hän on selvästi yksi niistä on- nellisista ihmisistä, jolla on ollut mah- dollisuus yhdistää leipätyö omaan elä- mäntapaansa.

Museon kunnostaminen vanhaan sataman puukuivaamoon on valittu myös ”Vuoden rakennusteoksi” Lah- den rakennusyhdistyksen Apolin toi- mesta.

Kuten alussa jo todettiin, jo- kaisen motoristiksi itseään kutsuvan kannattaa ilman muuta vierailla Lah- den moottoripyörämuseossa ainakin kerran kesässä. Paikka on varsin ek- soottinen visiittikohde ja kokemuksen arvoinen motoristikulttuurin Mekka. Parhaiten paikalle osuu, kun seuraa Matkustajasatama-kylttejä. Lähempä- nä museota tulee vastaan myös Moot- toripyörämuseo-opasteita.■

KIITÄMME: Suurella omistautumi- sella rakennettu hieno kokonaisuus. Useita ainutlaatuisia Suomi-historian omaavia moottoripyöriä näytiltä.

MOITIMME: Hieman syrjäistä sijaintia. Ruokalista voisi olla monipuolisempikin.

Kulttuuri

Uuno Jäämeren rannalla

J. A. Mäki: *Aavaa*. If Society

PITKÄN uran tehnyt muusikko ja kulttuurin sekatyöläinen **Jyrki Anselmi Mäki** on julkaissut ensimmäisen soo-

loalbuminsa. Hänet tunnetaan parhaiten **Radiopuhelimet**-orkesterin laulajana ja toisena pääsanoittajana, mutta Mäen diskografiasta löytyy erilaisia bändiviritelmiä 1980-luvun **Ei!Ei**-yhtyeestä lähtien.

Aavaa-levyn kappaleiden yleistunnelma ovat samaan aikaan sekä tuttu että uusia uria aukova. Pitkä ura näkyy myös sanoituksissa, sillä vanhin biisiteksti on vuodelta 1984 ja tuoreimmat parin vuoden takaa. Levyn sanoitukset ovat yhtä lukuun ottamatta kaikki Mäen omaa käsialaa. Ainoastaan *Kevätlaulun* pohjana on samanniminen **Uuno Kailaan** runo. Mäen sanoitusosuus ei häviä Kailaan tekstille, niin saumattomasti teksti jatkuu kirjoitta-

jan vaihtumisesta huolimatta.

Kevätlauluun on upotettu Mäen tähänastisen tuotannon koko lallatuskiintiö. Jyrki Mäki on sitä mieltä, että muusikot runttaavat biiseihinsä paljon lallatusta siksi, että heillä ei ole muuta sanottavaa. Siitä huolimatta Mäen lallatus jää soimaan päässä.

Vaikka levyn sanoitukset ovat oivaltavia, *Hauta meren äärellä* -kappaleessa valutaan vaarallisesti kohti kari/juhatapiomaista patetiaa, mutta onneksi tapiorautavaaraiset pitkospuut pelastavat kuulijan palaamaan pahimalta hetteiköltä kuivin jaloin.

Mäki on säveltänyt itse *Aavaa*-levyn kappaleista 3. **Ossian Marttala** ja **Juha Valppu** vastaavat kukin 2 sävel-

lyksestä. Mäen ja Marttalan sävellysyhteistyön hedelmiä levyllä on 2 kappaletta.

Levyn komeat pahvikannet ja sanoitusliite tukevat levyn sisältöä. Julkaisijalle täydet pisteet siitä, että kansitaiteessa ei ole säästetty. Formaateissakin löytyy vinyylisiä ja c-kasetista lähtien.

Aavaa-bändi tekee harvakseltaan pistokeikkoja soittajien muiden kiireiden takia. Kiertuebändi ei ole sama kuin levytyssessio, mikä kuuluu muun muassa keikkasovituksissa. ■

KIITÄMME: Uudenlaista avautusta Mäen uralla.

MOITIMME: Lallatuskiintiön täyttymistä.

Up Partnersin
Taitava työnhakija -verkkokurssi
Rakennusliiton jäsenille

TYÖTÄ ja TURVAA
Rakennusliitto

- Kurssin voi suorittaa ajasta ja paikasta riippumatta netin kautta.
- Verkkokurssille pääsee kirjautumaan Rakennusliiton nettisivujen kautta tai www.urapalvelut.fi/rakennusliitto/
- Kurssin suorittaminen takaa aktiivisuusehdon täyttymisen 65 päivän seurantajakson ajalta.
- Verkkokurssi on koko ajan jäsenten käytössä, koska aktiivisuuden tarkastelujaksot alkavat eri aikoina.

Huom! Koulutukset kerryttävät aktiivisuusehtoa vain, jos aktiivisuuden seurantajakso on alkanut 1.4.2019 tai sen jälkeen. Kursseista saa osallistumistodistuksen, joka toimitetaan Rakennuskassaan.

Jos on välillä ongelmia alakoholin kanssa, ei se tarkoita sitä, että olis alakoholiongelma

Miia Tervo: *Aurora* DVD Nordisk Film.

Jyri Vasamaa

AJAT ovat muuttumassa, koska nykyään on alettu kirjoittaa naisille enemmän elokuvan päärooleja, ja ne ovat myös paljon mielenkiintoisempia, kuin Hollywoodin silotellut satuprinsessaroolit. *Aurora* (**Mimosa Willamo**) elää levotonta elämää. Alkoholia kuluu sen verran paljon juhliksa, että töissäkin pitää ottaa, jotta saisi arjen luistamaan. Kännissä *Aurora* tapaa yllättäen nakkioskilla turvapaikkaa Suomesta itselleen ja 8-vuotiaalle tyttärelleen hakevan Darianin (**Amir Escandari**), jota hän alkaa raiskaajaksi haukkumisten ja muiden alkukommellusten jälkeen auttamaan.

Vaikka kyseessä on rosoisen romanttinen komedia, on elokuvan sivujuonissa otettu näppärästi esille ajankohtaisia aiheita. *Auroran* isä (**Hannu-Pekka Björkman**) on alkoholisoitunut pikavippifirmojen uhri, jolta menee kämppä alta. Pahimmat ennakkoluulot turvapaikanhakijoita kohtaan on Juhalla, tummaihoisella suomalaisella (**Chike Ohanwe**), josta tulee kommellusten jälkeen kuitenkin Darianin hyvä ystävä. Ennen ystävyttä seuraa kuitenkin joukko hauskoja kohtauksia, jotka huipentuvat saunassa sattuviin kommelluksiin. Ju-

han hahmossa tuodaan hyvin esille ihmisten ennakkoluulot. Rasismikaan ei katso ihonväriä. **Miitta Sorvali** taas on muistiongelmissä kärsivä räväkkä Karjalan evakkomummo, jolle omaiset etsivät hoitajaa. Miitta Sorvalin hahmo on aivan mahtava, ja aiheuttaa monta naurunpyrskähdyttä räväkällä, mutta hyväntahtoisella käytöksellä ja härskeillä vanhankansanlauseilla, joissa pimppi lähtee elämään ihan omaa elämäänsä. Vaikka *Aurora* on palkattu hoitamaan mummoa, niin mummo tulee auttaneeksi *Aurora* hoitamaan elämänsä järjestykseen.

En nyt paljasta elokuvan loppukohtausta, mutta siihen valittu musiikki osuu nyt kyllä kohdilleen täydellisesti. Loppukohtauksessa soi **Lea Lavenin** tulkitsema *"Niin"*, joka on käänös alun perin italialaisesta **Gigliola Cinquettin** esittämästä euroviisukappaleesta *"Si"*. Kappaleen teksti oli aikoinaan iso skandaali roomalaiskatolilaisessa Italiassa. Elokuvan kohtaus saa betoniraidoittajankin liikuttumaan. ■

KIITÄMME: Tämä *Aurora* on ohjaaja/käsikirjoittaja Miia Tervon ensimmäinen kokopitkä elokuva, ja heti täysosuma.

MOITIMME: Melko tyhjäpäiväinen elokuva alkoholisoituneesta suomalaismiehestä keräsi talvella isomman huomion.

Putkimiehet ja eläkeläiset retkeilivät Pärnussa

PUTKIMIESTEN osasto 390 Nuuskan ja osasto 003 rakennusalan eläkeläisten yhteinen kylpyläloma Pärnussa alkoi Länsisataman terminaalilta. Voin sanoa, että kyllä me eläkeläiset olemme sitten täsmällisiä. Laivalippujen jako sujui todella rivakasti ja nuorilla olisi siitä hiukan opittavaa.

Laukut ja reput hyttiin ja odottamaan aamiaiselle menoa. Laivan tultua satamaan ohjasin porukan linja-autoon ja menoksi Pärnua ja terveyskylpylä Tervise Paradiisia kohti.

Kirjautuminen huoneisiin sujui mainiosti. Olin antanut matkatoimistolle etukäteen nimiluettelon ynnä muut tärkeät tiedot. Osa porukasta taisi päästä jo ensimmäisenä päivänä lääkärin tutkimukseen, jossa lääkäri otti verenpaineet ja kyseli henkilökohtaisen kunnon ja mahdollisen lääkityksen. Hän laati sen perusteella hoito-ohjelman. Loppuporukka pääsi seuraavana aamuna lääkärintarkastukseen ja hoitoihin.

Saimme hyvät hoitoajat, joten jonkun verran jäi myös vapaa-aikaa ostoksilla käymiseen tai muuten kaupunkiin tutustumiseen.

Yhteinen harrastus oli kuitenkin keilapalleron heitto, josta muodostui jopa pientä kilpailua. Koitokset suoritettiin kolmantena matkapäivänä. Osallistujia oli kiitettävästi ja loppulä-

tinä suoritettiin 8 kerroksen kuppilassa. Tuloksista voisi sen verran todeta, että ennakkosuosikki – siis allekirjoittanut – piti pintansa.

On kuitenkin huomioitava, että heittäjillä ja katsojilla oli suurta urheilujuhlan henkeä, kun joku sai täyskaadon. Jonkin verran parannettiin myös maailmaa ja puitiin oman maan eduskuntavaalien tuloksia sekä aprikoitiin tulevia hallitusneuvotteluja. Myös eläkeläisten tilanne niin Rakennusliitossa kuin yleisestikin aiheutti keskustelua. Välillä kun tuntuu siltä, ettei mikään järjestö huomioi niitä, jotka ovat aikoinaan tämän hyvinvointiyhteiskunnan rakentaneet.

Siitä huolimatta kylpylälomamme sujui hyvin. Jokainen osallistuja saapui ainakin Suomeen.

Henkilökohtaisesti matkan vastavana olen erittäin tyytyväinen tähän reissuun ja osallistujiin. Käsittääkseni meillä kaikilla riitti hurttia huumoria. ■

Raimo Palviainen, matkanjohtaja

RATKAISUT

9	3	2	5	6	8	7	4	1	6	5	4	3	9	1	8	7	2	3	7	8	1	9	2	6	5	4
7	6	4	1	9	2	3	8	5	1	7	8	2	5	4	6	3	9	6	9	1	3	4	5	7	8	2
1	5	8	3	7	4	9	2	6	3	2	9	7	8	6	1	5	4	4	5	2	8	6	7	9	1	3
2	9	3	7	8	5	1	6	4	8	3	7	9	6	2	4	1	5	5	4	7	6	1	9	2	3	8
8	1	5	6	4	3	2	9	7	5	1	6	8	4	7	9	2	3	9	8	6	2	3	4	1	7	5
4	7	6	2	1	9	8	5	3	9	4	2	1	3	5	7	6	8	2	1	3	5	7	8	4	9	6
3	2	1	9	5	6	4	7	8	4	9	1	5	7	3	2	8	6	8	6	5	7	2	1	3	4	9
5	8	9	4	3	7	6	1	2	2	8	5	6	1	9	3	4	7	7	3	4	9	5	6	8	2	1
6	4	7	8	2	1	5	3	9	7	6	3	4	2	8	5	9	1	1	2	9	4	8	3	5	6	7

						L	A	I	H	I	A		K	O	R	S	T	O	T							
						E	L	L	A			U	R	O	S		P	I	L	A						
						V	A	L	I	S	T	U	S	T	U	O	K	I	O							
						I	V	A	T			O	T	T	O		R	U	I	S						
						K	A	N	T		A	I	K	O	A		V									
						I	S	A	N	A	T		S	U	T	K	I	T								
O	K	O	T			P	O	T	K	U		K	A	A	R	E	T		O		U					
P	A	P	A	N	A	T		A	U	R	A	T		A	T	O	L	L	I	T						
I	D	E	A			A	S	U	T		E	T	O	V	A			A	A	S	I					
T	O	T	T			S	O	L	T	U	T		T	A	K	U		A	R	O	T					
						T	U	U	B	A		O	I	K	K	U		S	A	H	U	R	I	T		
R	A	S	T	I	T	U	S			K	I	S	S	A		A	N	I	T	A	T					
I						T	T	A	I	T	T	O		K	A	R	A	T	E			R				
P	A	A	L	U		T	E	A	M		O	R	A	S		L	A	T	V	A						
I	K	I	O	M	A	T		V	I	I	V	A		K	O	I	R	A	A	T						
T	A	T	S	I		A	L	U	E		A	N	S	A		A	P	I	L	A						
T	O	T	T	U	A		T	S	E	T	A		R	U	S	I	N	A	T							

A	H	V	E	J		I	H	O	K	A	S	F									K	L	U	B	I
P	L	A	K	D		E	Y	Y	D	I	N										U	A			
Y	F	U	O	N		U	R	O	T	Y	O	I									E	X	T	R	A
C	M	O	X	I		M	A	T	Y	K	O										U	D			
R	S	B	G	T		S	O	F	T	A	T	U									A	S	T	I	N
						O	O	R	I	E	S	A									H	I	I		
I	A	E				L	Y	O	T	E	R	R									V	I	H	J	E
N	A	B	O	K	O	V		N	E	V	A	A	T								E	K	L		
G	B	A				A	V	A	I	N	A	H									N	A	U	R	U
A	K	A	A	T	I	T	U		A	I	T	A	U	S		S	Y	D	A	N	S	A			
A	R					P	A	R	S	A		N	G	R	A	D	U	E		A	S	T	M	A	T
L	A	N	C	I	A		Y		J	A	F	F	A		B	A	M	B	U	E	K				
V	H					N	I	P	P	U		O	D	E	L	T	A		O	L	O	R	D	I	T
C	I	N	E	M	A		P		R	Y	T	M	I		I	R	I	N	G	A		I	L		
O	R					T	Y	Y	N	I		A	R	E	S	S	U		I	T	E	X	M	E	X

Rakennuskassa

RAKENNUSALAN TYÖTTÖMYYSKASSA

KUTSU

RAKENNUSALAN TYÖTTÖMYYSKASSAN YLIMÄÄRÄISEEN KASSAN KOKOUKSEEN

Rakennusalan työttömyyskassan ylimääräinen kassan kokous pidetään **torstaina 22. elokuuta 2019** klo 16.00 alkaen Rakennusliiton Uudenmaan aluetoimiston kokoustilassa Helsingissä, Siltasaarenkatu 4 (katutaso).

Rakennusalan työttömyyskassan 5.6.2019 vahvistettujen uusien sääntöjen 27 §:n mukaan kassan vanha hallitus jatkaa toimikauttaan viimeistään 31.8.2019 pidettävään kassan ensimmäiseen kokoukseen saakka. Ensimmäisessä kassan kokouksessa valitaan hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtajat ja jäsenet uudelle toimikaudelle.

Rakennusalan työttömyyskassan ylimääräisessä kassan kokouksessa käsiteltävät asiat:

- valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri ja muut tarvittavat kokousvirkaillijat
- todetaan Finanssivalvonnan vahvistaneen 5.6.2019 Rakennusalan työttömyyskassan sääntömuutoksen
- määrätään hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkiot
- toimitetaan hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten sekä tilintarkastajien vaali.

Muita kuin edellä mainittuja asioita ei saa ottaa kokouksessa lopullisesti päätettäväksi.

Kokousjärjestelyjä varten osallistumisesta pyydetään ilmoittamaan 8.8.2019 mennessä sähköpostitse osoitteella eeva-liisa.puisto@rakennuskassa.fi.

Helsingissä 19. päivänä kesäkuuta 2019

RAKENNUSALAN TYÖTTÖMYYSKASSA

Hallitus

Matti Harjuniemi Kyösti Suokas Lassi Kirjavainen
puheenjohtaja varapuheenjohtaja varapuheenjohtaja

KALLELSE TILL

EXTRA KASSAMÖTE FÖR BYGGBRANSCHENS ARBETSLÖSHETSKASSA

Byggbranschens arbetslöshetskassa håller ett extra kassamöte **torsdagen den 22 augusti 2019** från kl. 16.00 i konferensrummet på Byggnadsförbundets regionbyrå i Nyland, på adressen Broholmsgatan 4, Helsingfors (gatunivån).

Enligt 27 § de nya stadgar för Byggbranschens arbetslöshetskassa som stadfästes den 5 juni 2019 fortsätter den gamla styrelsen sin mandatperiod fram till kassans första möte som hålls senast den 31 augusti 2019. Vid det första kassamötet väljs styrelsens ordförande, vice ordförande och medlemmar för den kommande mandatperioden.

Ärenden som ska behandlas på Byggbranschens arbetslöshetskassas extra möte:

- ordförande, sekreterare och andra nödvändiga mötesfunktionärer väljs för mötet
- det konstateras att Finansinspektionen har stadfäst Byggbranschens arbetslöshetskassas stadgeändringar den 5 juni 2019
- styrelsemedlemmarnas och revisorernas arvoden fastställs
- val av styrelsens ordförande och medlemmar samt revisorer förrättas.

Andra än ovan nämnda ärenden får inte tas upp på mötet för slutgiltigt beslut.

Med tanke på mötesarrangemangen ber vi deltagarna anmäla sig senast den 8 augusti 2019 per e-post till eeva-liisa.puisto@rakennuskassa.fi.

Helsingfors den 19 juni 2019

BYGGBRANSCHENS ARBETSLÖSHETSKASSA

Styrelsen

Matti Harjuniemi Kyösti Suokas Lassi Kirjavainen
ordförande vice ordförande vice ordförande

Rakennusalan työttömyyskassa tiedottaa: Muistilista työttömyyspäivärahan hakemiseen

Kun jäät työttömäksi tai sinut lomautetaan, toimi näin:

Ilmoittaudu välittömästi työttömäksi kokoaikatyönhakijaksi Työ- ja elinkeinotoimistoon (TE-toimisto). Ilmoittautumisen voit tehdä osoitteessa www.te-palvelut.fi kohdassa ”Oma asiointi” omilla, henkilökoh- taisilla pankkitunnuksillasi.

Hakemukset liitteineen lähetetään aina työttömyyskassaan. Nopeimmin hakemusten ja liitteiden lähettäminen hoituu kassan sähköisessä palvelussa, **eAsioinnissa**, jonne löydät kassan kotisivuilta <https://www.rakennuskassa.fi>.

Ensimmäisen ansiopäiväraha hakemuksen voit täyttää, kun olet ollut työttömänä tai lomautettuna vähintään kaksi kokonaista kalenteriviikkoa. Täytä hakemus sunnuntaihin saakka. Jatkossa hakujaksot ovat 4 kalenteriviikkoa tai (kalenteri)kuukausi.

Kun täytät hakemuksesi eAsioinnissa, järjestelmä pyytää sinua lähettämään kassalle hakemuksen käsittelemiseksi tarvittavia liitteitä. Ensimmäiseen ha-

kemukseen tarvitaan aina vähintään seuraavat liitteet (kopiot riittävät):

- palkkatodistus vähintään 26 kalenteriviikon ajalta ennen työttömäksi tai lomautetuksi jäämistä (palkallinen työaika vähintään 18 tuntia / viikko). Todistukseen pitää eritellä lomarahaa, lomakorvaus, pidetyt ja pitämättömät vuosilomapäivät. **HUOM!** Viimeinen palkkalaskelma ei ole kassan tarvitsema palkkatodistus.
- lomautusilmoitus, jos olet lomautettu
- työsopimus, jos olet lomautettu, teet osa-aika-työtä tai määräaikainen työsuhteesi on päätynyt
- irtisanomisilmoitus, jos työsuhteesi on päätetty
- työtodistus, jos työsuhteesi on päätynyt

Lisäksi hakemuksen käsittelyssä voidaan tarvita

- verotuspäätös selvitysosineen viimeksi vahvistetusta verotuksesta, jos sinulla on sivutoimista yritystoimintaa (esim. maatalous, oma yritys-toiminta), vaikka siitä ei olisikaan tuloja

- päätös tai tieto sosiaalietuudesta, jos saat tai olet hakenut etuutta, esim. eläke, kotihoidon-tuki (myös puolisolle maksettava)

Jos teet työtä hakujaksen aikana, liitä aina hakemukseesi palkkalaskelmat tehdyistä töistä. Täytä hakemukset samoilta jaksoilta kuin miltä palkka maksetaan joko yhden tai kahden palkanmaksujaksen ajalta niin, että hakemusta on täytetty 4 viikon tai kuukauden verran.

Muutosverokortti

Työttömyyskassa saa jäsenten ennakonpidätystiedot sähköisesti verottajalta. Verottaja laskee ennakonpidätysprosentin kuitenkin palkkatulojen mukaan. Näissä tapauksissa kassa joutuu pidättämään päivärahasta ennakoverona vähintään 25 %. Voit kuitenkin hakea muutosverokortin **ETUUTTA varten** verottajan www.omavero.fi -palvelusta. Tieto ennakonpidätyksen muutoksesta tulee suoraan kassalle. ■

Byggbranschens arbetslöshetskassa informerar: Minneslista över hur du söker arbetslöshetsdagpenning

Gör så här när du blir arbetslös eller permitteras:

Anmäl dig omedelbart som arbetslös arbetssökande av heltidsarbete på Arbets- och näringsbyrån (TE-byrån). Du kan göra anmälan på adressen www.te-tjanster.fi under punkten anmäl dig som arbets-sökande, så kommer du till sidan Mina e-tjänster, där du loggar in med dina personliga bankkoder.

Ansökan med bilagor ska du alltid skicka till arbetslöshetskassan. Snabbast går det genom att skicka ansökningarna och bilagorna via kassans elektroniska tjänst, **eKommunikationen**, dit du kommer via kassans hemsida <https://www.rakennuskassa.fi> – välj sv(enska) som språk.

Du kan fylla i den första ansökan om inkomstdagpenning då du har varit arbetslös eller permitterad i minst två hela kalenderveckor. Fyll i ansökan till och med söndag. I fortsättningen söker du i perioder om 4 kalenderveckor eller en (kalender) månad.

När du fyller i din ansökan i eKommunikationen ber systemet dig skicka in de bilagor som behövs för

att kassan ska kunna behandla din ansökan. Till den första ansökan behövs alltid minst dessa bilagor (det duger med kopior):

- löneintyg för minst 26 kalenderveckor innan du blev arbetslös eller permitterad (arbetstid med lön minst 18 timmar/vecka). Intyget bör ha uppgifter om semesterpremie, semesterersättning, semesterdagar du tagit ut och semesterdagar du har kvar. **OBS!** Den sista löneuträkningen är inte det löneintyg som kassan behöver!
- permitteringsvarsel, om du är permitterad
- arbetsintyg om din anställning har upphört

Dessutom kan kassan för att behandla din ansökan behöva

- skattebeslutet med sin utredningsdel över den senaste fastställda beskattningen, om du har företagarverksamhet som bisyssla (t.ex. lantbruk, egen företagsverksamhet), även om du inte har inkomster från den

- beslut eller uppgift om social förmån, som du får eller om du har sökt en förmån, t.ex. pension, hemvårdsstöd (också om det betalas till makan/maken)

Om du arbetar under ansökningstiden, ska du alltid bifoga löneuträkningarna för de arbeten du utfört. Fyll i ansökan för samma perioder för vilka lönen betalas antingen för en eller två lönebetalningsperioder så att ansökan är ifylld för 4 veckor eller en månad.

Ändrat skattekort

Skattemyndigheten skickar elektronisk förskotts- uppbördsuppgifterna till a-kassan. Skattemyndigheten räknar dock ut förskottsinnehållningsprocenten enligt löneinkomsterna. I dessa fall är kassan tvungen att dra av minst 25 % i förskottsskatt på dagpenningen. Du kan dock ansöka om ändrat skattekort för **FÖRMÅN** på tjänsten <https://www.vero.fi/sv/e-tjanster/minskatt/>. Uppgiften om ändrad förskottsinnehållning kommer direkt till kassan. ■

Rakennuskassa

RAKENNUSALAN TYÖTTÖMYYSKASSA

Siltasaarenkatu 4,

PL 308, 00531 Helsinki

sähköposti: etunimi.sukunimi@rakennuskassa.fi

www.rakennuskassa.fi

Päiväraha hakemusten postitusosoite:

Rakennusalan työttömyyskassa

PL 135, 70101 Kuopio

Palvelunumerot:

Työttömyyskassa 020 690 230

Takaisinperintä 020 690 250

Palveluaikamme on toistaiseksi
ma-pe klo 9.00–15.00

Poikkeavat aukioloajat löytyvät Rakennuskassan kotisivuilta.

Palvelunumeroihin soittaminen maksaa lankapuhelimesta soitettaessa liittymäsopimuksen mukaisen paikallisverkkomaksun verran ja matkapuhelimesta soitettaessa matkapuhelinmaksun verran.

eAsioinnissa voit täyttää ansiopäiväraha hakemuksesi ja liittää siihen tarvittavat selvitykset. Hakemuksesi kirjautuu saapuneeksi kassaan sen lähetettyäsi.

eAsioinnissa voit myös tarkastella päivärahan hakemiseesi liittyviä asioita ja muokata liiton jäsenrekisterissä olevia henkilötietojasi.

Perheyrittäjässä työskentelevien työttömyysturvaan muutoksia 1.7.2019

Perheen omistamassa yrityksessä työskentelevät henkilöt, jotka eivät omista henkilökohtaisesti osuutta yrityksestä, ovat 1.7.2019 alkaen työttömyysturvassa palkansaajia.

Perheenjäseneksi katsotaan puoliso (myös avopuoliso) ja yrittäjälle sukua oleva, samassa taloudessa asuva henkilö (vanhemmat, isovanhemmat, lapset ja lastenlapset). Aiemmin heidän on katsottu olevan yrittäjiä, vaikka ovatkin olleet TyEL-vakuutettuja.

Yrittäjän ei-omistavien perheenjäsenten tulee siirtyä palkansaajakassaan heinäkuun alussa, jotta heidän työskentelynsä perheyrittäjässä kerryttää jatkossakin oikeuden työttömyysetuuksiin. Yrittäjänä täyttyneen työssäoloedellytyksen (15kk) voi tuoda niin kutsutun jälkisuojan perus-

teella mukanaan palkansaajakassaan, jos liittyy palkansaajakassaan kuukauden sisällä siitä, kun on eronnut entisestä kassasta (yrittäjäkassa). Vain osittain täyttynyttä yrittäjän työssäoloehdot ei voida siirtää palkansaajakassaan.

Lakimuutoksen jälkeen oikeus päivärahaan syntyy, kun jäsen on täyttänyt 52 viikon työssäoloehdon jonkun palkansaajakassan jäsenenä. Työssäoloehdot kerryttää jokainen työviikko, jolloin työtä on ollut vähintään 18 tuntia ja työstä on maksettu työehtosopimuksen mukainen palkka, josta on tilitetty lakisääteiset sosiaali- ja vakuutusmaksut. Jos alalla ei ole työehtosopimusta, kokoaikatyön palkan on vuonna 2019 oltava vähintään 1 211 euroa kuukaudessa. Jäsenellä ei myöskään ole saanut olla omistusta tai

määräysvaltaa työttömyyttä edeltävien 12 kuukauden aikana.

Yrittäjä jatkossakin

Lakimuutos ei koske sinua, jos omistat edes pienen osuuden perheesi yrityksestä. Tällöin olet edelleen työttömyysturvassa yrittäjä. Muutoksen ulkopuolelle jäävät myös henkilöt, jotka työskentelevät perheen omistamassa toiminimessä (ja ovat näin aina yrittäjiä myös eläkejärjestelmässä eli YEL-vakuutettuja).

Yrittäjänä pidetään työsuhteessa olevaa henkilöä, joka omistaa joko yksin tai yhdessä perheensä kanssa riittävän suuren osan siitä yrityksestä, jossa hän työskentelee. Johtavassa asemassa työskentelevä henkilö on yrittäjä, jos hän itse omistaa vähintään 15 % tai hän yhdessä perheenjäsentensä

kanssa omistaa vähintään 30 % kyseisestä yrityksestä. Muussa kuin johtavassa asemassa työskentelevä henkilö on yrittäjä, jos hänellä tai hänellä yhdessä perheenjäsentensä kanssa on vähintään 50 % omistusosuus yrityksestä. Johtavassa asemassa sinun katsotaan olevan, jos toimit toimitusjohtajana ja/tai hallituksen jäsenenä.

Yrittäjänä pidetään myös henkilöä, joka tekee ansiotyötä olematta työ- tai virkasuhteessa (esim. freelancer ja laskutusyhteisöjen kautta tehtävä työ eli ns. kevytyrittäjät). Pelkkä yrityksen tai sen osan omistaminen ei vielä tee sinusta yrittäjää, vaan sinun on myös työskenneltävä siinä.

Jos työskentelet perheyrittäjässä, muistathan tarkistaa kuulutko yrittäjän vai palkansaajan työttömyysvakuutuksen piiriin. ■

Ändringar i arbetslöshetsskyddet från 1.7.2019 för dem som arbetar i familjeföretag

Personer som arbetar i ett företag som ägs av familjen och som inte själva äger en personlig del av företaget är från 1.7.2019 löntagare i arbetslöshetsskyddet.

Som familjemedlem räknas make/maka (också sambo) och en person som är släkt med företagaren och som bor i samma hushåll (föräldrar, mor och farföräldrar, barn och barnbarn). Tidigare har dessa ansetts vara företagare, trots att de har varit ArPL-försäkrade.

Företagarens familjemedlemmar som inte är ägare ska flytta över till en löntagarkassa från början av juli, för att deras arbete i familjeföretaget också i fortsättningen ska samla rätt till arbetslöshetsförmåner. Det arbetsvillkor (15 mån) som uppfyllts som före-

tagare kan ge ett så kallat efterskydd som följer med till löntagarkassan, om man ansluter sig till en löntagarkassa inom en månad från att man utträtt från sin tidigare kassa (företagarkassan). Ett bara delvis uppfyllt arbetsvillkor kan inte överföras till löntagarkassan.

Efter lagändringen uppstår rätt till dagpenning när medlemmen har uppfyllt arbetsvillkoret på 52 veckor som medlem i någon löntagarkassa. Arbetsvillkor samlar man med varje arbetsvecka då man arbetat minst 18 timmar och man fått kollektivavtalsenlig lön med lagstadgade social- och försäkringsavgifter. Om det inte finns något kollektivavtal inom branschen ska lönen för heltidsarbete år 2019 vara minst 1 211 euro i månaden. Med-

lemmen ska inte heller ha fått ha ägande eller bestämmanderätt under de 12 månaderna före arbetslösheten.

Företagare även i fortsättningen

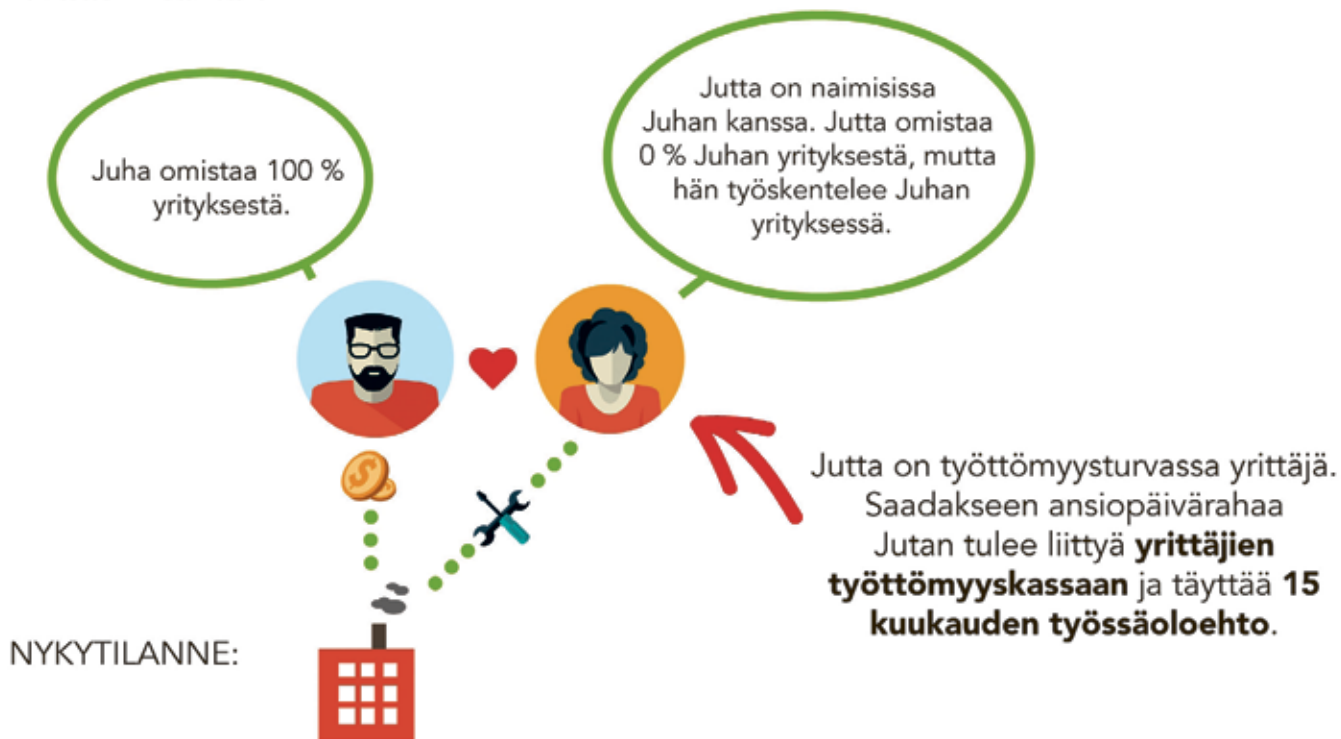
Lagändringen gäller inte dig, som äger ens en liten del av din familjs företag. Då är du fortsättningsvis företagare inom arbetslöshetsskyddet. Utanför förändringen stannar också de personer som arbetar i en firma som familjen äger (och därmed alltid också är företagare i pensionssystemet dvs. FÖLP-försäkrade).

En person i anställningsförhållande som ensam eller tillsammans med sin familj äger en tillräckligt stor del av företaget, där hen arbetar, anses vara företagare. Den person som arbetar

i ledande ställning är företagare, om hen själv äger minst 15 % eller hen tillsammans med sina familjemedlemmar äger minst 50 % av företaget. Du anses ha en ledande ställning om du är verkställande direktör och/eller styrelsemedlem.

En person som utför förvärvsarbete utan att vara i tjänste- eller anställningsförhållande (t.ex. frilans och s.k. lättföretagare som utför arbete via faktureringsfund) anses också vara företagare. Enbart det att du äger ett företag eller en del av det gör dig ännu inte till företagare, utan du bör även arbeta i företaget.

Om du arbetar i ett företag bör du komma ihåg att kontrollera om du hör till arbetslöshetsförsäkringen för företagare eller löntagare. ■

Tapahtumat

Ole tarkkana ilmoitusten lähettämisessä!

Postitse lähetettäessä kuussa on ehdottomasti oltava merkintä:
Rakentaja-lehti/ilmoitukset, PL 307, 00531 Helsinki

Sähköpostit on lähetettävä osoitteella: ilmoitukset@rakennusliitto.fi

Kun lähetät ilmoituksen Rakentaja-lehteen, muistathan merkitä yhteystietosi!

Toimitus muokkaa tarvittaessa lehden ilmoitussivuille tulevaa materiaalia. Ilmoitussivuille tarkoitettujen tekstien tulee olla lyhyitä.

TAPAHTUMAT

Os. 029, Kuusankoski

Onkikisat la 24.8. klo 10–12 Korian Kallioniemen tanssilavan rannassa. Ilmoittautumiset alkavat klo 9.30 paikan päällä. Kilpailujen jälkeen kahvit ja palkintojen jako läheisessä Elimäen Puustellin kahviossa. Tervetuloa! Hallitus

Os. 042, Hyvinkää

Virkistystoimintaa. Osasto tukee jäsenten teattereissa ja musiikki-tapahtumissa käyntiä 30 €/jäsen. Tuki maksetaan kuittia/lippua vastaan. Tarkemmat tiedustelut Matti Ihanus p.040 510 5654. Hallitus

Os. 064, Alavus

Syysristeily 13.–14.9. Tallinnaan. Lähtö pe 13.9. klo 11.45, ABC Alavus. Tarvittaessa Ähtärin kautta. Bussi mukana Tallinnassa. Matka ja ruokailu (la 14.9. klo 12 laivalla) on jäsenille ilmainen. Muille matkan hinnaksi tulee noin 100 €/hlö. Halutessa ruokailu lisäksi noin 30 €/hlö. Hinta tarkentuu lähempänä matkaa. Sitovat ilmoittautumiset viimeistään su 11.8. p. 040 560 1220. Maksu myös viimeistään su 11.8. tilille FI67 5007 0020 0990 18. Hallitus

Os. 075, Vaasan kirvesmiehet

Yleinen kokous pe 19.7. klo 18, Pohjanmaan aluetoimiston tilat, Pitkäkatu 43, Vaasa. Esillä: osasto 75:n lopettaminen sekä toiminnan yhdistäminen os. 95:n kanssa ja syksyllä aloitetaan uudella nimellä osasto 88, Vaasan seudun rakentajat. Kokouksen jälkeen on varattu ruokailu- ja saunatilat. Kaikki jäsenet erittäin tervetulleita! Hallitus

Os. 091, Kuopio

Rantakalatapahtuma su 18.8. klo 13, osaston rantamökillä, Saaristokaupungissa. Luvassa leppoisa ajanviet-

toa ja hyvää musiikkia hyvässä seurassa. Tervetuloa! Hallitus

Os. 100, Hämeenlinna

Syysristeily la 28.9. Tallinnaan, Silja Europa. Tämä korvaa tänä vuonna aikuisten pikkujoulun. Lähtö la 28.9. noin klo 15 Wetterhoffin edestä. Varrattuna 40 kahden hengen B-hyttiä, eli 80 ensimmäiseksi ilmoittautunutta pääsee mukaan. Omavastuu 30 €/hlö. Matkan sisältö: kuljetukset, hytti- ja ateriapaketti. Ilmoittautumiset viimeistään pe 30.8., Timo Nikkanen p. 040 507 5568. Matkustajatietona tarvitaan: nimet ja syntymäajat (päivä, kuukausi, vuosi) sekä hyttijako. Tarkempi aika syyskuun Rakentajassa. Hallitus

Os. 173, Lappeenranta

Veteraanien ja työttömien iltapäivä pe 9.8. klo 12, Loma- ja kokoushotelli Marjola, Mikonsaarentie 15, Lappeenranta. Tervetuloa! Hallitus

Os. 240, Juankoski

Keilausreissu la 3.8. Tahkavuorelle. Lähtö klo 9.45 Juankosken torilta. Ilmoittautumiset viimeistään su 28.7., Erkki p. 040 840 4641. Hallitus

Os. 404, Porin putkimiehet ja -eristäjät

Virkistäytymisretki la 31.8. Pomarkun Särkinokkaan. Lähtö klo 11 Tikkulan ABC:lta. Paluu klo 20 Särkinokasta. Matkan hinta 20 €/perhe, sisältää: matkat, ruokailun juhlapalvelu Hakalinnassa, saunomisen, makkaranpaiston ja mukavan yhdessäolon. Mahdollisuus onkimiseen. Kolme soutuvenettä käytössä. Lisätietoja ja sitovat ilmoittautumiset viimeistään ke 14.8., Teuvo Karttunen p. 040 171 5517. Matka maksetaan osaston tilille: FI37 5542 5450 0004 53. Paikkoja on rajoitetusti! Hallitus

Os. 540, Uudenmaan maarakentajat

22h-risteily pe.30.8. Tallinnaan, m/s Silja Europa. Lähtö klo 18.30 Länsiterminalista. Puolison voi ottaa mukaan. Paikkoja rajoitetusti. Lisätietoja ja sitovat ilmoittautumiset Jouko Kolehmainen 040 523 5935. Tervetuloa! Hallitus

SAARROT

RAKENNUSLIITON JULISTAMAT SAARROT

Tarkemmat tiedot löytyvät internetistä <http://rakennusliitto.fi/saarrot>

JÄSENREKISTERI TIEDOTTAA!

Kun jäät eläkkeelle, toimitathan eläkepäättöksestä kopion jäsenrekisteriin, jotta oikeutesi jäsenmaksu- ja jäsenyyteen voidaan selvittää!

Osoite: asiakirjat@rakennusliitto.fi tai Rakennusliitto ry/Skannauskeskus, PL 134, 70101 Kuopio.

TAPAHTUMIA

RAKENTAJAVETERAANIEEN TAPAAMINEN

Kymi

Aika: ti 13.8. klo 11.30–15
Paikka: Orilammen maja ja lomakeskus, Valkeala
Ohjelma: 11.30 lounas
12.30 kultaristeily
15.00 kotimatalle

Bussikuljetukset

Reitti 1, Liikenne Vuorela

7.55 Ruokolahti, linja-autoasema
8.10 Vuoksenniska, pikavuoropysäkki
8.25 Imatra, Olavinkadun pysäkki
8.40 Joutseno, linja-autoasema
8.55 Lauritsala, Karjalantien pikavuoropysäkki
9.05 Lappeenranta, Peltolan koulun pysäkki
9.15 Lappeenranta, Tikan pysäkki
9.45 Taavetti, K-market
11.00 Valkeala, Orilammen maja

Reitti 2, Liikenne Vuorela

8.25 Pyhtää, ABC Majakka
8.40 Sutelan pysäkki
8.50 Kotka, linja-autoasema
9.05 Karhula, linja-autoasema
9.10 Leikarin pysäkki
9.20 Hamina, linja-autoasema
10.10 Kouvola, linja-autoasema
10.25 Kuusankoski
10.45 Valkeala, ABC
11.15 Valkeala, Orilammen maja

KUOLLEITA

Leskinen Unto

Osastomme pitkäaikainen jäsen Unto Leskinen kuoli 24.6.2019. Hän oli syntynyt 9.3.1943 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.12.1972. Muistoa kunnioittaen Os. 022, Kerava

Perkkalainen Paavo Eljas

Osastomme jäsen Paavo Eljas Perkkalainen kuoli 22.5.2019. Hän oli syntynyt 11.6.1961 ja liittynyt Rakennusliittoon 25.6.1984. Muistoa kunnioittaen Os. 100, Hämeenlinna

Simpanen Venni Tapio

Osastomme pitkäaikainen jäsen Venni Tapio Simpanen kuoli 30.4.2019. Hän oli syntynyt 23.5.1925 ja liittynyt Rakennusliiton jäseneksi 1.4.1956. Muistoa kunnioittaen Os. 077, Mikkeli

LOMIA

HYVINVOINTILOMAT RY:N ELÄKELÄISTEN LOMAT 2019

Lomalaisten valinnoissa noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön ohjeita. Hyvinvointilomat lähettävät kutsukirjeen ja laskun loman saaneille, lasku on maksettava eräpäivään mennessä. Lomakohte lähettää noin kolme viikkoa ennen loman alkua lomalaiselle kirjeen, jossa kerrotaan tarkemmat tiedot lomasta. Loma toteutetaan yhteistyössä Hyvinvointilomat ry:n kanssa sosiaali- ja terveysministeriön veikkau-svoittovaroista myöntämällä avustuksella.

Lomakeskus Huhmari
83700 Polvijärvi (Joensuu)
www.lomakeskushuhmari.com

Lomakeskus Huhmari sijaitsee Höytiäisen rannalla Huhmarisvaaran kainalossa Pohjois-Karjalassa. Täysihoidtoloma sisältää: aamiaisen, lounaan, päivällisen ja yhteis- en ohjelman. Omavastuu 100 €/5vrk/hlö.

Hyvänmielenloma 11.–16.11.2019 **Haku aika 16.7.–16.9.2019**
sähköinen haku osoitteessa:
<https://lotu.lomajarjestot.fi/t/HYVINVOINT/calendar/info/36528>

Hakulomake paperisena:
Voit ladata tulostettavan (PDF) hakulomakkeen www.hyvinvointilomat.fi tai tilata sen soittamalla liiton aluetoimistoon tai lomavastaavalle 020 774 3012.

Paperisen lomahakemuksen palautus:
Rakennusliitto ry/lomavastaava, PL 307, 00531 Helsinki

RANTAKUNNAS – RAKENTAJIEN LOMAKEIDAS

Rantakunnas sijaitsee Pohjanlahden rannalla Uudenkaupungin Pyhämaan kylässä osoitteessa Kankrontie 140, Pyhämaa. Alue 12,5 hehtaaria ja rajoittuu Isojär-veen. Rantaviivaa on yhteensä 600 m. Alueella on 8 mökkiä (4 vuodetta, jääkaappi, keittolevy ja kahvinkeitin), 2 saunaa, takkahuone, keitto- ja grillikatos se- kä 2 wc:tä. Telta- ja asuntovaunupaikkoja. Ympäristössä hyvät marja- ja sienimetsät, veneitä ja kalastusmahdollisuus. Varattava mukaan omat liinavaatteet tai makuupus- sit.

1.6.–1.9. välisenä aikana Rantakunnas on avoimena ympäri vuorokauden, kun taas touko-, syys- ja lokakuussa vain perjantaista sunnuntaihin.

Rantakunnaksen hinnasto:

Mökki, jäsenosasto	17 €/vrk	80 €/viikko
Mökki, liiton jäsen	20 €/vrk	100 €/viikko
Takkahuone, jäsenosasto	35 €/vrk	27 €/vrk (vähintään 5 vrk)
Takkahuone, muu liiton osasto	45 €/vrk	37 €/vrk (vähintään 5 vrk)
Asuntovaunu ilman sähköä	9 €/vrk	
Asuntovaunu sähköllä	11 €/vrk	
Saunatunti 2 aikuista + lapset	4 €	ylimeneviltä lisähinta 1 €/hlö
Asuntovaunu, kesä	230 €	
Asuntovaunu, sähkö kwh	0,18 €	
Vene, päivä	4 €	
Teltoa, vuorokausi	5 €	

Tiedustelut ja varaukset p. (02) 873 197 tai 040 547 6879.

JÄSENREKISTERI TIEDOTTAA

Jos olet työmarkkinatuella, opiskelemissa, sairaana, suorittamassa varusmiespalvelusta tai muuten oikeutettu jäsenmaksuvapauteen, toimita lähimpään aluetoimistoon tai ammattiosastosi jäsenasioidenhoitajalle oheinen allekirjoitettu ilmoitus jäsenmaksun vapautusta varten. Voit myös toimittaa vapaamerkinät Rakennusliiton eAsiointipalvelun verkkopalvelun kautta. Kotisivu: www.rakennusliitto.fi etusivulta Jäsenyysasioiden kautta tai Työttömyyskassan sivuilta.

MEDLEMSREGISTRET INFORMERAR

Om du får arbetsmarknadsstöd, studerar, är sjuk, utför värnplikt eller annars är berättigad till befrielse från medlemsavgiften ska du fylla i bifogade blankett och lämna den på närmaste kretskontor eller till den person som har hand om medlemskapsärenden i din fackavdelning. Du kan också sända frianteckningarna via Byggnads e-tjänst. Förbundets hemsida: www.rakennusliitto.fi och gå till Jäsenyys eller via a-kassans sidor.

ILMOITUS JÄSENMAKSUN VAPAUTUSTA VARTEN

ANMÄLAN OM BEFRIELSE FRÅN MEDLEMSAVGIFT

Nimi / Namn _____ Hetu / Personbeteckning _____

Osoite (jos on muuttunut)/ Adress (om den har ändrats) _____

Puhelin / Telefon _____

Olen ollut ajalla / Jag har under tiden varit

____/____ 20 - ____/____ 20
 ____/____ 20 - ____/____ 20
 ____/____ 20 - ____/____ 20
 ____/____ 20 - ____/____ 20
 ____/____ 20 - ____/____ 20
 ____/____ 20 - ____/____ 20
 ____/____ 20 - ____/____ 20
 ____/____ 20 - ____/____ 20
 ____/____ 20 - ____/____ 20
 ____/____ 20 - ____/____ 20

TYÖTÖN (ei oikeutta ansiosidonnaiseen pvrahaan) / **ARBETSLÖS** (inte rätt till inkomstdagpenning)
SAIRAS / SJUK
OPISKELIJA / STUDERANDE
ASEVELVOLLINEN / VÄRNPLIKT
ÄITIYSLOMALLA / MODERSKAPSLEDIG
ISYYSLOMALLA / FADERSKAPSLEDIG
HOITOVAPAALLA / VÅRDLEDIG
OMAISHOITAJANA /NÄRSTÅENDEVÅRDARE
MUU SYY _____ / **ANNAN ORSAK** _____

Päiväys / Datum _____ Allekirjoitus / Underteckning _____

HOIDA VAPAAILMOITUKSET NELJÄNNEUVUOSITTAIN! (3kk:n jaksoissa, tammi–maaliskuu, huhti–kesäkuu, heinä–syyskuu, loka–joulukuu)
PALAUTA ILMOITUS JA PYYDETYT LIITTEET OSOITTEELLA: Rakennusliitto ry, PL 134, 70101 Kuopio.

SKÖT OM ANMÄL EN GÅNG PER KVARTAL! (3 månaders perioder, januari–mars, april–juni, juli–september, oktober–december)
RETURNERA ANMÄLAN SAMT BILAGOR TILL: Byggnadsförbundet rf, PB 134,70101 Kuopio.

Rakentajan eväät

Raakamakkara rokkaa

Viime vuosina yhä useampi meistä on hurautanut raakamakkaraan, eikä ihme: kun monissa lenkki- ja grillimakkaroissa on vain nimeksi lihaa, raakamakkaroiden lihapitoisuus on usein 80–90 prosenttia. Aidon lihaisa maku miellyttää niitäkin, jotka eivät ole perinteisen makkaran ystäviä. Raakamakkara on myös vähemmän nitriittejä ja muita lisäaineita kuin tavallisessa makkaraissa.

Raakamakkarat ovat nimensä mukaisesti raakoja, eli ne pitää kypsentää huolella ennen syömistä. Grillissä ne vaativat vähintään 5 minuuttia puolta kohden. Raakamakkara on kypsä, kun se tuntuu napakalta painettaessa.

Grillaaminen tuo raakamakkaraan ihanan rapean pinnan ja pitää sisustan mehevänä, kunhan et tee viiltoja makkaran pintaan – muuten lihanesteet valuvat hukkaan. Älä myöskään grilla raakamakkaraa liian kuumassa, koska silloin sen kuori halkeaa ja sisus pääsee karkuun.

Hyvää pannulla ja uunissakin

Jos grilliä ei ole, voit kypsentää raakamakkarat paistinpannalla pienessä määrässä rypsiöljyä. Kuumenna liesi keskilämmölle, irrota makkarat toisistaan ja laita ne pannulle. Tilkka vettä, kansi päälle – ja makkarat saavat höyrystyä kymmenisen minuuttia (muista kääntää niitä välillä). Jos pannuun jää nestettä, kaada se pois, nosta liedon lämpöä ja ”grillaa” makkaroita vielä muutama minuutti, kunnes ne saavat kauniin rapean pinnan.

Isommalle poppoolle raakamakkarat valmistuvat käte-

vimmin uunissa. Lado makkarat astiaan ja kypsennä niitä parikymmentä minuuttia 175-asteissa uunissa (tarkka kypsennysaika riippuu uunisi tehosta). Muista myös kääntää makkarat kypsentämisen aikana. Jos raakamakkara punertaa sisältä, anna sen kypsyä vielä hetken. Toiset tykkäävät esikeittää raakamakkaran ennen uunia varmistaakseen sen, etteivät ne vahingossa paistu ylikypsiksi.

Makuja jokaisen mieleen

Marketeista löytyy nykyään raakamakkaroita moneen makuun, lempeästä tulisempaan sekä savustettuun. Etenkin chorizotyypiset ja etnisesti maustetut raakamakkarat ovat suosittuja. Mutta vaikka raakamakkaraa lukisi ”savustettu”, se on yhä raaka eli vaatii kunnon kypsentämisen!

Jos kesän alussa tuntuikin siltä, että makkaraa tekee mieli grillata harva se päivä, pelkän makkaran popsimiseen kyllästyy. Onneksi raakamakkarat sopivat moniin ruokiin, kuten patoihin, pastoihin ja salaatteihin. Yksi suosikeistani on simppele raakamakkara. Raikkautta siihen tuovat limemehu, tilli ja kevätsipuli, joka käväisee pannulla vain hetken. ■

Sanna Pöyry

Kesäinen raakamakkara

pari rkl rypsi- tai oliiviöljyä
2–3 valkosipulinkynttä
rasia kirsikkatomaatteja
3–4 kevätsipulinvarrtta
merisuolaa
1 pkt melko neutraalin makuista raakamakkaraa
250 g pastaa (esim. penne tai fusilli)
1 limetin (tai sitruunan) mehu
tilliä ja mintunlehtiä maun mukaan
½–1 dl raastettua pecorinoa (tai muuta vastaavaa juustoraastetta)
mustapippuria

Kuumenna öljy pannulla. Kuori ja pilko valkosipulinkyntset ja kuullota niitä hetki öljyssä. Varo käräyttämästä, ettei valkosipuli muutu kitkerän makuisiksi.

Huuhtaise ja halkaise tomaatit. Lisää ne pannulle ja anna kypsyä hetki, välillä sekoitellen. Leikkaa kevätsipulien sipuliosat ohuehkoiksi renkaiksi ja kääntelee ne tomaattien joukkoon. Mausta kevyesti suolalla.

Purista tuoremakkaroista pieniä nokareita pannulle ja ruskista ne kypsiksi (8–10 minuuttia). Keitä makkaroitten kypsyessä pasta suolalla maustetussa kiehuvässä vedessä. Ota talteen hiukan pastan keitinettä.

Halkaise lime ja purista mehu makkaroitten päälle. Silppua kevätsipulinvarret ja anna niiden pehmentyä hetki pannulla. Sekoita joukkoon valutettu pasta (ja hiukan keitinettä, jos pannu tuntuu kuivalta). Lisää lopuksi tilli, minttu ja pecorinoraaste. Mausta mustapippurilla ja lisää suolaa, jos tarpeen. Anna juuston sulaa hieman ja ota pannu liedeltä. Syö heti.

Askel askeleelta

KAHVITAUOKESKUSTELUSSA tuli esille tyøjalkineista puhuttaessa se, missä vaiheessa tarkoitukseen soveltuvat kengät tulivat rakennusalan työehtosopimukseen. Itsekin alalla yli 30 vuotta työskennelleenä muistan hyvin, kun aikoinaan vanhemmilla maalareilla jalassa olivat vanhat tanssikengät ja meillä nuoremmilla halvimmat lenkkarit, mitä alelaarista löytyi.

Lenkkitosuhan on kevyt, mutta ilmanvaihdon kanssa on vähän niin ja näin. Erityisesti on jäänyt mieleen eräs parveketyömaa, jossa henkilönostimelle käveltiin aamukasteessa tuoreen, leikkaamattoman ruohikon läpi ja siitä kastuneen tossun ja sukan aromi, kun ne päivän päätteeksi, kuumassa kesäilmassa päivän muhittuaan pannuhuoneessa jalasta vedettiin. Petraushommissa lämpimissä sisätiloissa käytettiin usein sandaaleja, jotka olivatkin varsin hyvä ratkaisu.

Työnantajan kustantamien työkenkien pakollisuuden ajankohdaksi ajateltiin reilu kymmenen vuotta, tai sinne päin. Niin kuin useimpien asioiden kanssa tuppaa olemaan, asiaa tarkastettuani paljastui, että oli siitä sittenkin pidempi aika. Kohtuullisen ammattitaidon voidaan edellyttää saavuttaneen maalarin, joka tuolloin on uransa aloittanut ja ensimmäistä kertaa työnantajaltaan jalkineet saanut. Ne tulivat nimittäin tessiin vuonna 2003, 16 vuotta sitten. Nopeasti menee aika, vaikei ole lenkkaritkaan jalassa.

Käytännöt työkenkien suhteen ovat olleet kuluneina vuosina yhtä kirjavat ja moninaiset kuin rakennustyöläisen koivet. Vaatimustasot kenkien, kuten monen muunkin työturvallisuuteen liittyvän yksityiskohdan kanssa, ovat nykymuodin mukaan myös jumalasta seuraavan – rakennusliikkeen – muokattavissa.

Varhaisessa vaiheessa maalarillekin oli omat suunnitellut jalkineensa, jotka olivat hyviä. Kevyitä, puristamattomia ja ilmavia. Kunnos kaikilta vaadittiin varpaat kipeyttävää turvakärkeä. Kuuluupa joku jo edellyttävän kaikilta työmaallaan työskenteleviltä varrellista tyøjalkinetta. Vaikea nähdä moisen tarkoituksenmukaisuutta.

Voi vain kuvitella, millainen sampo työkenkä-rumba on valmistajille. Mallivaihtuvuus on nimittäin sitä luokkaa, että on erittäin epätodennäköistä löytää vuoden päästä samaa mallia, minkä olet mahdollisesti hyväksikin havainnut. Siinä jää muotimaailman mallistojen vuodenaikavaihtelu toiseksi.

Surkukupaisiakin yritelmiä on mahtunut vuosien varrelle. Ei voi kuin ihmetellä eräänkin suuren työvaate- jalkinevalmistajan koppuroita, joissa jalat kipeytyivät päivässä liikuntakelvottomiksi. Useimmat kengistä ovat olleet hyviä ja jalkineiden, joita pidetään jalassa 8 tuntia päivässä, kävellään mahdollisesti paljon, käytetään eri asennoissa ja yleensäkin ottaen edellytetään laatua, tulisi olla hyvät ja pitäjälleen sopivat.

On selvää, että asianmukaisilla tyøjalkineillakin on osuutensa työssä jaksamiseen, puhumattakaan erilaisista fyysisistä vaivoista jotka suoraan tai välillisesti aiheutuvat huonoista kengistä. Monissa asioissa on menty eteenpäin ja työnantajan kustantamat työkenkät ovat yksi niistä. Jonkinmoista koordinoitua ja yhteistyötä valmistajien, kaupan, työnantajien ja työntekijöiden kesken olisi ehkä syytä lisätä. Ja kohtuullistaa työturvallisuusmääräyksiä työmaan, ammattiryhmän ja ennen kaikkea tarkoituksenmukaisuuden ehdoilla. ■

Timo Kuvaja
maalari

Rakennusliitto ry

Siltasaarenkatu 4
PL 307, 00531 Helsinki

1.6.–31.8.

Vaihde 020 774 003
ma–pe klo 8.30–15.30

sähköposti:
etunimi.sukunimi@rakennusliitto.fi
www.rakennusliitto.fi

Rakennusalan Työttömyyskassa

Siltasaarenkatu 4, 00530 Helsinki
sähköposti:
etunimi.sukunimi@rakennuskassa.fi
www.rakennuskassa.fi

KESKUSTOIMISTO ON SULJETTUNA

1.7.–28.7.

PALVELUNUMEROT 1.6.–31.8.

Jäsenyysasiat	020 690 231
Työnantajatililykset	020 774 3344
Työehtoasiat	020 690 232
Työttömyyskassa	020 690 230
Takaisinperintä	020 690 250

Palveluaika ma–pe klo 9.00–15.00

Palvelunumeroihin soittaessa
puhelu maksaa lankapuhelimella
paikallisverkkomaksun ja matka-
puhelimella matkapuhelinmaksun.

Jäsenrekisteriin toimitettavat
asiakirjat toimitetaan osoitteella:

Rakennusliitto ry/
Skannauskeskus
PL 134, 70101 Kuopio

Työttömyyskassan päiväraha-
hakemukset toimitetaan osoitteella:

Rakennusalan työttömyyskassa/
Skannauskeskus
PL 135, 70101 Kuopio

TOIMISTOJEN AUKIOLOAJAT

Toimistot avoinna maanantaisin
8.30–12.00 ja 13.00–16.30

Uudenmaan toimisto avoinna
ma 8.30–16.30
ti–pe 8.30–15.30

TOIMINTA-ALUEET

■ ETELÄINEN

UUDENMAAN ALUETOIMISTO
Siltasaarenkatu 4, 00530 Helsinki

Lahden toimisto,
Hämeenkatu 32, 15140 Lahti

■ ITÄINEN

ITÄ-SUOMEN ALUETOIMISTO
Kirkkokatu 1, 70100 Kuopio

Joensuun toimisto,
Torikatu 30, 80100 Joensuu

KESKI-SUOMEN ALUETOIMISTO
Yrjönkatu 30, 40100 Jyväskylä
Toimisto suljettuna 10.–23.7.

KYMEN ALUETOIMISTO
Kouvolankatu 18, 45100 Kouvola
Toimisto suljettuna 1.7.–14.7.

■ **LÄNTINEN**
HÄMEEN ALUETOIMISTO
Tampereen toimisto,
Kihlmaninraitti 1 D, 33100 Tampere

Hämeenlinnan toimisto,
Birger Jaarlin katu 18 B,
13100 Hämeenlinna
Toimisto suljettuna 1.7.–21.7.

SATAKUNNAN ALUETOIMISTO
Liisankatu 18, 28100 Pori

TURUN ALUETOIMISTO
Uudenmaankatu 6 a, 20500 Turku

■ **POHJOINEN**
KAINUUN ALUETOIMISTO
Pohjolankatu 28 A, 87100 Kajaani
Toimisto suljettuna 1.7.–14.7.

LAPIN ALUETOIMISTO
Kemin toimisto,
Keskuspuistokatu 50, 94100 Kemi
Toimisto suljettuna 22.7.–4.8.

Rovaniemen toimisto,
Maakuntakatu 15,
96100 Rovaniemi

OULUN ALUETOIMISTO
Rautatienkatu 40, 90120 Oulu

POHJANMAAN ALUETOIMISTO
Pitkäkatu 43, 65100 Vaasa